

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu a práva

Bakalářská práce

Uplatnění integrovaných nástrojů při rozvoji venkovských oblastí

Vypracovala: Marcela Šimánková
Vedoucí práce: doc. Ing. Martin Pělucha, Ph.D.

České Budějovice 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Marcela ŠIMÁNKOVÁ**
Osobní číslo: **E18538**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Téma práce: **Uplatnění integrovaných nástrojů při rozvoji venkovských oblastí**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu a práva**

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce bude identifikace faktorů a podmínek, které vedou k implementaci nástroje CLLD a mohou tuto implementaci ovlivnit jak pozitivně i tak negativně.

1) V teoretické části budou popsány a definovány integrované nástroje a dále bude teoretická část zaměřena na reflexi teoretického přístupu v rurálních studiích s důrazem na lokální a regionální rozvoj a na integrované nástroje územního rozvoje. Dále bude práce zaměřena na strategii komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).

2) V praktické části bude na dvou příkladech vybraných konkrétních MAS (jako nositelů CLLD) za použití deskriptivní analýzy popsáno plnění cílů jimi zpracovaných strategií CLLD a dále pak na základě rozhovorů se zástupci těchto dvou vybraných MAS bude provedeno zhodnocení úspěšnosti plnění cílů a jejich implementace v praxi.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury k danému tématu. Vypracování rešerše o relevantních rurálních a regionálních studiích a integrovaných nástrojích územního rozvoje s důrazem na integrovaný nástroj CLLD.

2. Analýza dostupných zdrojů o plnění cílů vybraného integrovaného nástroje CLLD u dvou konkrétních MAS jako jejich nositelů a na základě rozhovorů se zástupci těchto dvou vybraných MAS zhodnocení úspěšnosti implementace tohoto integrovaného nástroje v praxi.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Cíle a metodika
3. Teoretická část
4. Praktická část včetně provedení analýzy
5. Resumé
6. Závěr
9. Použitá literatura, Přílohy.

Rozsah pracovní zprávy: **40 – 50 stran**

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Blažek, J., & Uhlíř, D. (2011). Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum.
Kadeřábková, J., & Peková, J. (2012). Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
Maier, K. (2012). Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada.
Wokoun, R., Malinovský, J., & a kol. (2010). Regionální rozvoj : Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde.
Wokoun, R., Mates, P., & Kadeřábková, L. (2011). Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Martin Pělucha, Ph.D.**
Katedra regionálního managementu a práva

Datum zadání bakalářské práce: **25. ledna 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **16. dubna 2021**

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 10, 370 01 České Budějovice

doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 28. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě/ v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikačních práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Martinovi Pěluhovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotu, cenné rady a připomínky, které mi pomáhaly v průběhu zpracování bakalářské práce. Ráda bych také poděkovala zástupcům Místních akčních skupin Moravský kras a Hrušovansko za jejich trpělivost a čas, který mi poskytli při zpracování práce.

Obsah:

1. ÚVOD	2
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	4
2.1. Územní soudržnost	4
2.2. Vývoj integrovaných přístupů a nástrojů v EU.....	5
2.3. Vývoj integrovaných přístupů a nástrojů v ČR	12
3. DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	20
4. CÍLE PRÁCE A METODIKA.....	21
5. KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ (CLLD)	23
5.1. Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), nositel CLLD	23
5.2. MAS Moravský kras.....	28
5.2.1. Strategie CLLD MAS Moravský kras	30
5.2.2. Realizace CLLD MAS Moravský kras	32
5.3. MAS Hrušovansko	36
5.3.1. Strategie CLLD MAS Hrušovansko.....	37
5.3.2. Realizace CLLD MAS Hrušovansko	40
6. DÍLČÍ ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI	43
7. ZÁVĚR.....	49
SUMMARY	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
SEZNAM OBRÁZKŮ:.....	57
SEZNAM TABULEK:.....	58

1. Úvod

V programovém období 2014–2020 byl kladen důraz na využívání integrovaných přístupů prostřednictvím operačních programů v rámci rozvoje území. Integrované přístupy umožnily konkrétním zacílením projektů v konkrétním území efektivní čerpání finančních prostředků. Přidanou hodnotou využívání přístupů bylo zejména posílení spolupráce mezi jednotlivými subjekty v území. (Zahradník, 2017, s. 285)

„Integrovaný přístup klade důraz na spolupráci a koordinaci veřejných politik na regionální úrovni. Integrace vyžaduje přístup založený na místních podmínkách, protože integrovat různé zásahy do jednotlivých sektorů nemůžete nikde jinde než na základní úrovni. Můžete mít nastavenou spolupráci mezi jednotlivými odvětvími v hlavních městech federace, státu nebo regionu, ale jakákoli integrace bude v takovém případě pouze teoretická. Specifičnost daného místa můžete brát v úvahu pouze na úrovni jednotlivého projektu a je třeba si uvědomit, že výsledek se dostaví jen tehdy, když společně uplatníte „čtyři různé věci najednou“. (Panorama Inforegio, Fabrizio Barca, s. 6, 2010)

Využití integrovaných nástrojů je provázáno s typologií území. Na základě různých druhů území byly pro programové období 2014–2020 definovány v Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1303/2013 (čl. 32–36) 2 typy integrovaných nástrojů. Jedná se o nástroje Integrované územní investice (ITI) a nástroj Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Česká republika v Dohodě o partnerství¹ definovala třetí nástroj Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ). Podmínkou realizace jednotlivých integrovaných nástrojů je schválení tzv. integrované strategie rozvoje. Důležitou součástí realizace je rovněž vzájemná spolupráce mezi místní samosprávou a dalšími subjekty v daném území. (Evropská unie, Nařízení EP a Rady EU, 2013)

Nástroj ITI je zacílen na metropolitní oblasti a aglomerace, hlavními tématy realizovaných strategických projektů jsou doprava, trh práce, věda a výzkum, životní prostředí, inovace a podnikání, sociální a zdravotní služby a vzdělávání. Nástroj IPRÚ je nástrojem pro udržitelný rozvoj území měst, jenž se nacházejí mimo metropolitní oblasti využívající integrovaný nástroj ITI. Zaměření nástroje IPRÚ je zejména na dobudování infrastruktury, oblast sociálních služeb, vzdělávání, zaměstnanost a životní prostředí (znečišťování

¹ Dohoda o partnerství je uzavírána mezi Evropskou unií a jednotlivými členskými státy, definuje integrované nástroje využívané v rámci daného státu

ovzduší, emise škodlivých plynů, hluchost atd.). Nástroj CLLD je místní rozvoj zajištěný prostřednictvím Místních akčních skupin (MAS). Hlavním cílem je posílení rozvoje venkovského území. (MMR, Dohoda o partnerství, 2014)

Tématem bakalářské práce je integrovaný nástroj Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a v rámci své praktické části se práce zabývá jeho využitím v praxi u dvou vybraných Místních akčních skupin (MAS). Cílem práce je na základě zkoumaných dat a rozhovorů se zástupci obou MAS identifikovat faktory a podmínky, které mohou implementaci nástroje CLLD ovlivnit jak pozitivně, tak i negativně.

Práce se skládá ze sedmi částí včetně úvodu a závěru. Druhá kapitola na základě rešerší odborné literatury a dostupných relevantních zdrojů stručně popisuje vývoj integrovaných nástrojů a jejich uplatnění v rámci územního rozvoje. Následuje dílčí zhodnocení teoretické části, poté jsou představeny cíle práce a metodický postup.

Praktická část popisuje integrovaný nástroj CLLD a dále se zaměřuje na využití tohoto nástroje v praxi. Pro analytické zpracování jsou využity dostupné údaje o realizaci CLLD ze dvou vybraných MAS – MAS Hrušovansko a MAS Moravský kras. Dílčím cílem praktické části bylo formulování výzkumných otázek:

Výzkumná otázka č. 1: Co způsobilo změny strategie CLLD během její implementace v PO 2014–2020?

Výzkumná otázka č. 2: Jak získávali potencionální žadatelé informace o možnostech přihlašování projektů?

Výzkumná otázka č. 3: Jaká negativa a pozitiva ovlivňovala průběh realizace strategie CLLD?

Na základě získaných dat a odpovědí zástupců MAS na výzkumné otázky bylo vyhodnoceno využití integrovaného nástroje, co se týká počtu podpořených projektů, využití operačních programů, problémů při realizaci CLLD. Následně z těchto informací jsou definovány faktory a podmínky, se kterými se MAS v průběhu realizace potýkaly.

2. Literární rešerše

2.1. Územní soudržnost

Politika územní soudržnosti je jedním z hlavních nástrojů, které slouží k naplňování cílů Evropské unie v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Dle názoru Eduarda Medeirose (2015, s. 2) by vize o přispění politik k hospodářskému rozvoji měla být nahrazena přístupem uvažujícím o dalších rozměrech rozvoje jako jsou sociální soudržnost, udržitelnost životního prostředí, územní správa a územní plánování. Podle tohoto názoru je použití postupů posuzování územního dopadu velkou výhodou pro posuzování projektů/programů/politik, u nichž se očekávají potenciální dopady v několika výše zmíněných dimenzích. Současně začlenění cíle územní soudržnosti do Lisabonské smlouvy v roce 2010 spolu s dlouhodobým stálým cílem hospodářské a sociální soudržnosti otevřely novou příležitost umístit teritorializaci do politiky EU.

Územní soudržnost kromě zabezpečení harmonického rozvoje území by měla zajistit, aby obyvatelé daných území mohli z jejich charakteristických rysů vytěžit maximum. Řada problémů, které jsou v rámci území řešeny, se dotýkají více odvětví a z toho důvodu je integrovaný přístup a spolupráce mezi veřejnou sférou a ostatními aktéry v regionu na prvním místě. (MMR, Zelená kniha o územní soudržnosti, 2008, s. 4)

Téma územní soudržnosti se stalo také jedním z cílů **strategie Evropa 2020** (2010, s. 22), územní soudržnost a strukturální fondy byly definovány jako klíčové mechanismy, které jsou potřebné k dosažení priorit strategie – inteligentní a udržitelný růst a podpora začlenění.

„Nezbytným předpokladem realizace územní soudržnosti je podpora uplatňování strategického a integrovaného přístupu na národní, regionální a lokální úrovni, stejně jako zlepšení monitorovacího systému územního rozvoje. K územní soudržnosti významným způsobem přispívají aktivity v rámci evropské územní spolupráce, tedy na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální úrovni. Pro naplnění cílů územní soudržnosti je potřebná podpora na úrovni jednotlivých členských států. Členské státy jsou detailně seznámeny s územními specifiky svého regionu. Mohou tak nejlépe začlenit principy územní soudržnosti do svých politik a podpořit realizaci cílů Územní agendy EU 2020 při využití příslušných nástrojů a aktivit“ (Sosvorová, 2011, s. 2)

Rovněž dokument **Stav a perspektivy území Evropské unie**, který byl podkladem pro zpracování dokumentu Územní agenda Evropské unie 2020 uvádí, že pro podporu územní soudržnosti je vyžadováno, aby určité problémy a příležitosti konkrétních území, např. městských a venkovských oblastí, byly řešeny na základě územního přístupu. Lisabonská smlouva uvedla územní soudržnost jako nový společný cíl evropského společenství a stanovila ji jednou z priorit strategie Evropa 2020. Základními principy politiky soudržnosti byly stanoveny **flexibilní územní programování** a **strategická územní spolupráce**. Zatímco první princip zdůrazňuje využití územního kapitálu na základě přístupu zaměřeného na výsledky, který je v souladu s cíli EU a je dostatečně flexibilní pro řešení specifických regionálních otázek, druhý princip uznává význam a přidanou hodnotu územních sítí s tematickým zaměřením. (MMR, Stav a perspektivy území Evropské unie, 2011, s. 73)

Hlavní roli při územním rozvoji hrají města. Klíčovým prvkem pro dosažení územní soudržnosti je spolupráce mezi městy a jejich širšími regiony. (MMR, Stav a perspektivy území Evropské unie, 2011, s. 90)

„Provázanost měst a venkova by měla být řešena víceúrovňovou správou a řízením včetně integrovaného plánování založeného na širokém partnerství. V takovém rámci existuje velký potenciál v místně orientovaných strategiích připravených lokálně k řešení místních podmínek. Malá a středně velká centra mohou hrát v tomto smyslu ve venkovských oblastech klíčovou roli; je tudíž důležité zlepšit dostupnost městských center z venkovských oblastí, a lidem tak usnadnit přístup k pracovním příležitostem a službám obecného zájmu.“ (MMR, Stav a perspektivy území Evropské unie, 2011, s. 92)

Cíle politiky soudržnosti (**hospodářský a sociální**) definoval již v roce 1987 Jednotný evropský pakt jako snahu o snížení rozdílů mezi různými regiony prostřednictvím evropských strukturálních fondů. (Evropský parlament, Jednotný evropský akt, 2022)

Lisabonská smlouva a následně pak strategie Evropa 2020 přistoupila k rozšíření o třetí cíl a tím byla **územní soudržnost**.

2.2. Vývoj integrovaných přístupů a nástrojů v EU

Integrované přístupy v oblasti územního rozvoje se v rámci Evropské unie uplatňují již několik desítek let. Legislativně bylo toto téma ustanoveno podpisem Římské smlouvy

v roce 1957 v podobě společných politik – společná zemědělská politika, dopravní a obchodní politika. (Evropská unie, Římská smlouva, 2017)

Kromě legislativních nařízení vydaných Evropským parlamentem a Radou EU se integrovaným přístupům věnují také další strategické dokumenty EU. V **Lisabonské smlouvě** (čl. 174) je ke dvěma stávajícím pilířům (hospodářskému a sociálnímu) přidán ještě jeden, a to územní soudržnost. Smlouva ji definuje takto: „*Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Unie se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů. V rámci dotyčných regionů je zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou např. nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony.*“ (Evropská unie, Lisabonská smlouva, 2007)

Také **Lipská charta o udržitelných evropských městech** doporučuje v politice rozvoje měst více využívat integrované přístupy a podporovat zapojení ekonomických aktérů, ostatních subjektů a veřejnosti do rozvoje území. Rovněž doporučuje posílení koordinace spolupráce na lokální úrovni s přesahem do okolního regionu. Cílem je partnerství mezi městy a venkovskými oblastmi, městy a velkoměsty v rámci městských regionů a metropolitních oblastí. Jako jednu z podmínek integrované politiky doporučila městům vytvoření integrovaného rozvojového programu – strategie. (Evropská unie, Lipská charta)

I další navazující dokumenty Evropské unie, např. **Toledská deklarace** (2010) podpořily integrované přístupy rozvoje regionů a zdůraznily spolupráci s místními a regionálními politikami. (MMR, Toledská deklarace, 2010)

Rovněž v dokumentu **Stav a perspektivy území Evropské unie** (2011) je uvedeno, že je nutno v oblasti územní soudržnosti uplatňovat spolupráci mezi všemi aktéry v daném území. „*Pokrok směrem k územní soudržnosti vyžaduje neustálou spolupráci mezi různými aktéry a zainteresovanými subjekty v oblasti územního rozvoje na politické, administrativní a technické úrovni. Tomuto procesu spolupráce se říká územní správa a řízení. Soukromý sektor, vědecká komunita, veřejný sektor, nevládní organizace a další*

aktéři musí jednat společně, aby lépe využili klíčové investice do evropských regionů, a přispěli tak k řešení různých výzev, se kterými se určitý region potýká. Takovou spolupráci ovlivňuje historie, kultura a institucionální uspořádání v každém členském státu. Evropská politika soudržnosti by měla být schopna reagovat na územní potřeby a charakteristiky, konkrétní geografické výzvy a příležitosti regionů a měst.“ (MMR, Stav a perspektivy území Evropské unie, 2011, s. 14)

Z dokumentu vyplývá, jak zásadní pro realizaci cílů rozvoje území jsou integrované přístupy, jejichž prostřednictvím mohou být problémy daného území vyřešeny pomocí konkrétně cílených integrovaných projektů. Tyto přístupy jsou založeny na vzájemné provázanosti a propojenosti projektů, finanční zdroje jejich podpory mohou být jednak z evropských programů a jednak ze soukromých zdrojů formou spolufinancování. Je důležité posilovat rozvoj zejména venkovských území a oblastí na periferiích velkých měst v oblasti přístupnosti (dopravní infrastruktura), zvýšení atraktivity území (podpora cestovního ruchu), zaměstnanosti (vytváření nových pracovních míst), podpora sociální politiky a malého podnikání.

Jako základ reformy regionální politiky programového období 2014–2020 byla uváděna tzv. **Barcova zpráva**, ve které její autor, Fabricio Barca, v roce 2009 definoval jako jeden z nejdůležitějších nástrojů regionální politiky rozvoj zaměřený na konkrétní místo a s tím související potřebu intervencí. Tyto intervence dle Barcy musí být konkrétním místům přizpůsobeny na míru. Politiku rozvoje zaměřenou na místo definoval jako: (Barca, 2009, s. 4–5)

- *dlouhodobou rozvojovou strategii, jejímž cílem je snížení přetrvávající neefektivity (nevyužívání úplného potenciálu) a nerovnosti (podíl lidí nacházejících se pod daným standardem sociální péče, resp. rozsahu mezilidských disparit) v konkrétních místech,*
- *prostřednictvím výroby množin integrovaných, na místo zaměřených veřejných statků a služeb, navržených a implementovaných s pomocí vyvození a shromáždění místních preferencí a znalostí s pomocí participačních politických institucí a založením vazeb s ostatními místy; a*
- *místo podporované zvnějšku systémem víceúrovňového řízení ve kterém jsou granty s výhradou splnění podmíněností jak s ohledem na cíle, tak i instituce převáděny z vyšších na nižší úroveň vlády.*

Barcův dokument představuje rozvojový přístup zaměřený na konkrétní místo jako jeden z nejeftivnějších způsobů rozvoje, kdy ekonomická podpora je přizpůsobena místním podmínkám konkrétního místa. Také poukazuje na důležitost spolupráce mezi ekonomickými subjekty, institucemi a veřejností, pokud tato spolupráce je neefektivní a nefunkční, pak hrozí zpomalení rozvoje regionu. Prostřednictvím rozvojových strategií jsou z rozpočtu Evropské unie alokovány finanční prostředky, které jsou určeny na realizaci konkrétních strategických cílů.

Barca také upozorňuje, že kromě konkrétního zacílení evropského rozpočtu na dané místo v regionu je také důležité zaměření na jeho obyvatele.

Podle Zahradníka (2017, s. 284) je nutné, pokud budou zaváděny integrované přístupy, aby nad územími existovala centrální koordinace, která by dohlížela nad propojeností území.

Na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, čl. 14 vyplývá pro každou členskou zemi Evropské unie povinnost uzavřít **Dohodu o partnerství**, ve které jsou definovány opatření k zajištění podmínek zásad partnerství a integrovaného přístupu k územnímu rozvoji. Dohody byly připravovány pro programové období 2014–2020 a je v nich stanoveno, že integrované přístupy jsou založeny na obsahu operačních programů s uvedením opatření, která mají zajistit integrovaný přístup k fondům EU pomocí integrovaných nástrojů (čl. 32–36 Nařízení EP a Rady). Těmito nástroji jsou Integrované územní investice (ITI) a Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Česká republika ve své dohodě o partnerství kromě těchto dvou uvedených definovala ještě nástroj Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ). (Evropská unie, Nařízení EP a Rady, 2013)

Tabulka 1: Využití integrovaných nástrojů ve vybraných zemích EU

	Fondy využité při financování nástrojů							
	ERDF ²		ESF ³		EAFRD ⁴		EMFF ⁵	
	ITI	CLLD	ITI	CLLD	ITI	CLLD	ITI	CLLD
Česká republika	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne
Slovensko	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne
Polsko	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ano
Německo	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
Rakousko	ne	ne	ne	ano	ne	ano	ne	ne
Španělsko	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano
Francie	využití financování z regionálních programů							
Anglie	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
Slovinsko	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ano

(zdroj: Národní síť místních akčních skupin, 2022; denik.obce.cz, 2015, vlastní zpracování)

Z uvedených údajů je patrné, že ne všechny státy použily k financování svých rozvojových projektů integrované nástroje. Realizaci opatření prostřednictvím nástroje ITI z uvedených zemí využila pouze část, Rakousko, Španělsko, Francie a Anglie pro rozvoj měst využívala spíše regionální programy. Poměrně rozšířeným se stal nástroj CLLD, který využily v rámci financování rozvoje téměř všechny vybrané země a jeho prostřednictvím čerpaly podpory ze čtyř fondů. Česká republika a Slovensko využila CLLD pro multifondové financování ze tří fondů – ERDF, ESF a EAFRD; Polsko a Španělsko díky své přímořské poloze kromě těchto tří využily ještě i možnost financování z fondu EMFF.

Evropské strukturální a investiční fondy

Hlavním nástrojem politiky soudržnosti v programovém období 2014–2020 byly Evropské strukturální a investiční fondy. Prostřednictvím podpory z těchto fondů se snaží Evropská unie vyrovnávat rozdíly mezi jednotlivými regiony. Evropská unie v uvedeném období měla k dispozici celkem pět strukturálních fondů – Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti (FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropský námořní a rybářský fond EMFF). Finanční prostředky z těchto fondů byly příjemci čerpány prostřednictvím operačních programů (dále OP), které jsou zaměřeny na konkrétní podpory daného území. Jedná se o tyto programy: OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost; OP Výzkum, vývoj a vzdělávání; OP Zaměstnanost; OP Doprava; OP Životní prostředí; Integrovaný

² Evropský fond regionálního rozvoje

³ Evropský sociální fond

⁴ Evropský fond pro rozvoj venkova

⁵ Evropský námořní a rybářský fond

regionální operační program; OP Praha – pól růstu ČR; OP Technická pomoc; OP Rybářství 2014–2020; Program rozvoje venkova. (DotaceEU.cz, 2022)

Evropská unie prostřednictvím strukturálních fondů vyčlenila pro splnění cílů politiky soudržnosti pro programové období 2014–2020 celkem 351,8 mld. EUR a prostředky směřovaly do 272 regionů EU. Vzhledem k tomu, že hlavním cílem je snižování disparit mezi těmito regiony, tak největší část byla určena pro méně rozvinuté země. (MMR, Evropské fondy 2014–2020: Jednoduše pro lidi, 2014)

Tabulka 2: Celkový finanční přehled OP, k datu 28. 2. 2022

Program	Celková alokace programu	Finanční prostředky v zaregistrovaných žádostech o podporu	Podíl zaregistrovaných žádostí o podporu na celkové alokaci (%)	Počet projektů s vydaným právním aktem	Finanční prostředky v právních aktech o poskytnutí / převodu podpory	Podíl právních aktů na celkové alokaci (%)	Finanční prostředky v proplacených žádostech o platbu	Podíl proplacených prostředků na celkové alokaci (%)
OP PIK	98 086 732 331 Kč	218 385 493 718 Kč	222,6 %	13 254	113 209 251 799,83 Kč	115,4 %	65 425 219 889 Kč	66,7 %
OP VVV	70 751 342 713 Kč	141 451 658 413 Kč	199,9 %	20 944	79 546 189 448,02 Kč	112,4 %	70 430 499 803 Kč	99,5 %
OP Z	61 029 427 773 Kč	93 884 860 193 Kč	153,8 %	9 368	68 816 919 789,80 Kč	112,8 %	51 362 664 728 Kč	84,2 %
OP D	116 803 484 653 Kč	165 266 142 205 Kč	141,5 %	317	134 250 094 729,44 Kč	114,9 %	93 100 520 771 Kč	79,7 %
OP ŽP	68 186 523 711 Kč	111 929 127 977 Kč	164,2 %	9 474	66 967 310 836,89 Kč	98,2 %	50 715 862 988 Kč	74,4 %
IROP	149 712 117 012 Kč	227 566 058 754 Kč	152,0 %	12 168	160 248 089 454,53 Kč	107,0 %	90 595 667 172 Kč	60,5 %
OP PPR	5 126 261 238 Kč	9 430 130 803 Kč	184,0 %	1 470	5 459 043 803,26 Kč	106,5 %	4 007 245 712 Kč	78,2 %
OP TP	5 411 265 817 Kč	8 569 894 786 Kč	158,4 %	252	6 579 723 335,89 Kč	121,6 %	4 517 010 169 Kč	83,5 %
PRV	79 765 093 174 Kč	88 211 395 061 Kč	110,6 %	320 469	62 785 102 215,00 Kč	78,7 %	59 600 052 653 Kč	74,7 %
OP R	760 373 211 Kč	1 338 005 343 Kč	176,0 %	1 164	920 096 189,00 Kč	121,0 %	551 517 203 Kč	72,5 %

(zdroj: DotaceEU.cz, 2022)

2.3. Vývoj integrovaných přístupů a nástrojů v ČR

Základní dokument **Dohody o partnerství** pro Českou republiku byl připravován Ministerstvem pro místní rozvoj téměř tři roky, finální verze byla schválena Evropskou komisí 26. srpna 2014.

Tato dohoda definuje základní principy pro uplatnění integrovaných přístupů, kterými jsou věcná, územní a časová provázanost intervencí, realizovaná na základě kvalitní integrované strategie rozvoje daného území. Kromě těchto principů jsou v dokumentu definovány také nástroje pro uplatnění integrovaných přístupů. Těmito tzv. integrovanými nástroji jsou Integrované územní investice (ITI), Integrované plány rozvoje území (IPRÚ) a Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). (MMR, Dohoda o partnerství, 2014, s. 196)

Základním koncepčním dokumentem období 2014–2020 pro regionální rozvoj je Strategie regionálního rozvoje ČR, která kromě formulací přístupu státu k podpoře regionálního rozvoje vymezuje priority územní dimenze. Územní dimenze představuje možnost, jak soustředit finanční prostředky z evropských strukturálních fondů pro rozvoj daných území. Realizace probíhá prostřednictvím výzev cílených na konkrétní území a prostřednictvím integrovaných nástrojů. (MMR, Dohoda o partnerství, 2014, s. 195)

Integrované nástroje v programovém období 2014–2020

V rámci programového období 2014–2020 byl zaveden požadavek integrovaných přístupů, které by řešily požadavky rozvoje regionu. Tyto přístupy zajišťují, aby intervence realizované v území byly vzájemně provázány a byly pro region přínosem – vytvářely synergické efekty. Využitím integrovaného přístupu, s časovou, věcnou a územní provázaností pak dochází k efektivnějšímu využívání finančních prostředků, přidanou hodnotou je posílení vzájemné spolupráce mezi veřejnou, podnikatelskou a neziskovou sférou v daném území. (Zahradník, 2017, s. 284–285)

Nástroj **Integrované územní investice (ITI)** byl definován v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů programového období 2014–2020 následovně: „*Integrované územní investice (ITI) budou v ČR, v souladu s čl. 36 obecného nařízení a na základě jejich vymezení ve SRR, využity v největších metropolitních oblastech celostátního významu včetně jejich funkčního zázemí. Jádry metropolitních oblastí (území s koncentrací nad 300 tis. obyvatel) jsou největší města v České republice (Praha, Brno,*

Ostrava, Plzeň). S ohledem na míru koncentrace obyvatelstva a charakter problémů jsou k těmto centřům přiřazeny i oblasti Ústecko – Chomutovské, Olomoucké a Hradecko – Pardubické aglomerace. Realizaci ITI bude v podmínkách ČR rovněž naplňována dimenze urbánní politiky charakterizovaná proporčním zastoupením ekonomické, sociální a environmentální složky, což je v souladu s čl. 7 nařízení k EFRR pro udržitelný rozvoj měst.“ (MMR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020, 2014, s. 13)

Realizace ITI probíhala na základě schválené integrované strategie vypracované na bázi partnerského přístupu v daném území.

Hlavními tématy v PO 2014–2020 řešenými pomocí nástroje ITI byla zejména doprava, vzdělávání a trh práce, propojení výzkumných kapacit a jejich aplikace v praxi, inovace a podnikání, oblast životního prostředí, technická infrastruktura a veřejné služby, zejména oblast sociální, zdravotní a vzdělávací. ITI se zaměřuje na větší strategické projekty s významným dopadem pro daná území. (MMR, Dohoda o partnerství, 2014, s. 200)

Nástroj **Integrované plány rozvoje území (IPRÚ)** byl Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů definován jako nástroj udržitelného rozvoje území, jež se nacházejí mimo metropolitní oblasti, které využívají nástroj ITI. V programovém období 2014–2020 byl nástroj využíván v Českých Budějovicích, Jihlavě, Karlových Varech, Mladé Boleslavi, Zlíně a Liberci-Jablonec nad Nisou. (MMR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020, 2014, s. 13–14)

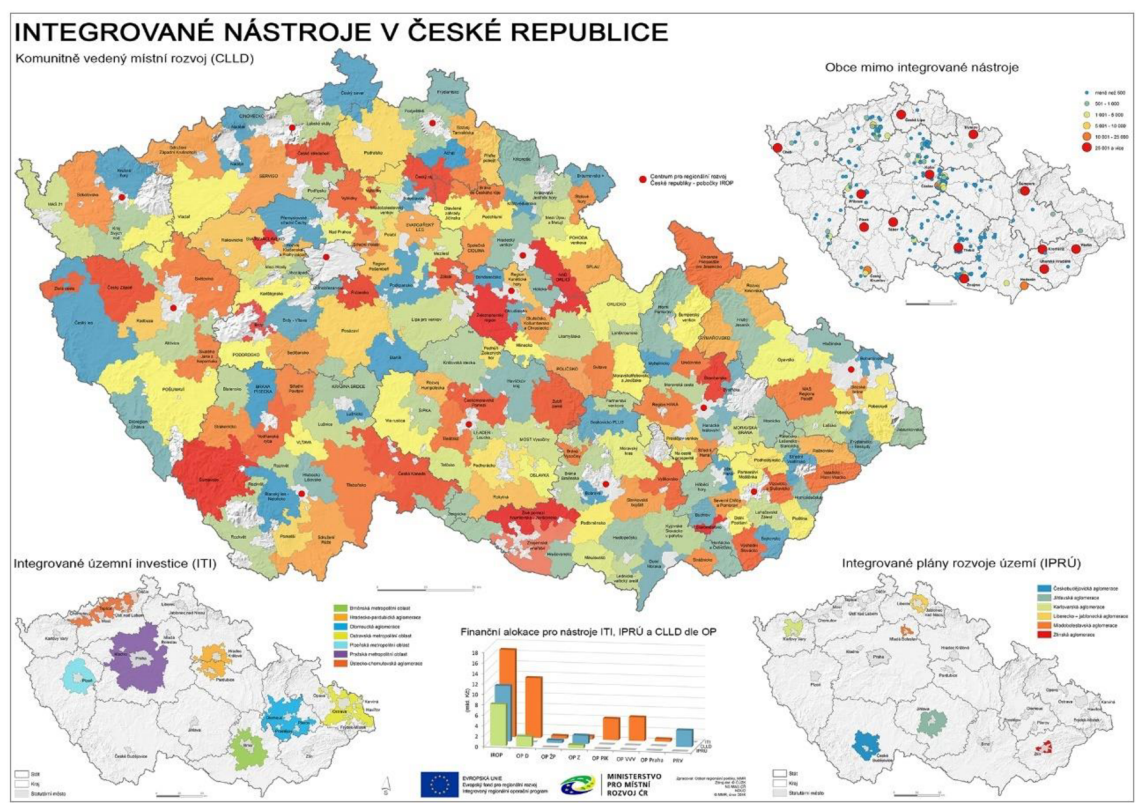
Zaměření IPRÚ bylo zejména na veřejné služby, vzdělávání a trh práce a dopravní obslužnost. V oblasti veřejných služeb se jednalo zejména o sociální služby a sociální bydlení, v rámci vzdělávání bylo snahou nejen zvýšení kvality vzdělávání, ale také propojení školství s trhem práce. V oblasti dopravy bylo hlavním tématem zvýšení kvality veřejné dopravy a zavedení alternativních forem. Stejně jako u ostatních integrovaných nástrojů byla realizace možná pouze na základě schválené integrované strategie. (MMR, Integrované plány rozvoje, 2016)

Posledním z integrovaných nástrojů definovaných Dohodou o partnerství je integrovaný nástroj **Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)**. „*Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) je místní rozvoj vedený Místními akčními skupinami (MAS), který se uskutečňuje na základě integrovaných a více odvětvových strategií místního rozvoje zaměřených*

na dotyčnou oblast. Rozvoj je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a příp. spolupráci MAS. Komunitně vedený místní rozvoj bude využit ve venkovském území, konkrétně v území MAS tvořeném správními územími obcí s méně než 25 000 obyvateli, kdy maximální velikost MAS nepřesáhne hranici 100 000 obyvatel a nebude menší než 10 000 obyvatel.“ (MMR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020, 2014, s. 14)

Vzhledem k tomu, že jedním z témat bakalářské práce je podrobné zkoumání integrovaného nástroje CLLD a jeho využívání v praxi, je tento nástroj více popsán v praktické části bakalářské práce.

Obrázek 1: Integrované nástroje v ČR a alokace prostředků, 2014–2020

(zdroj: volně převzato z MMR, Územní dimenze, 2022)

Česká republika získala z kohezní politiky na období 2014–2020 více jak 20,5 mld. EUR v cenách roku 2011, tzn. 23,1 mld. EUR v běžných cenách, což představuje 4. nejvyšší alokaci na obyvatele v porovnání s ostatními zeměmi Evropské unie. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Tabulka 3: Alokace pro Českou republiku na kohezní politiku v PO 2014–2020

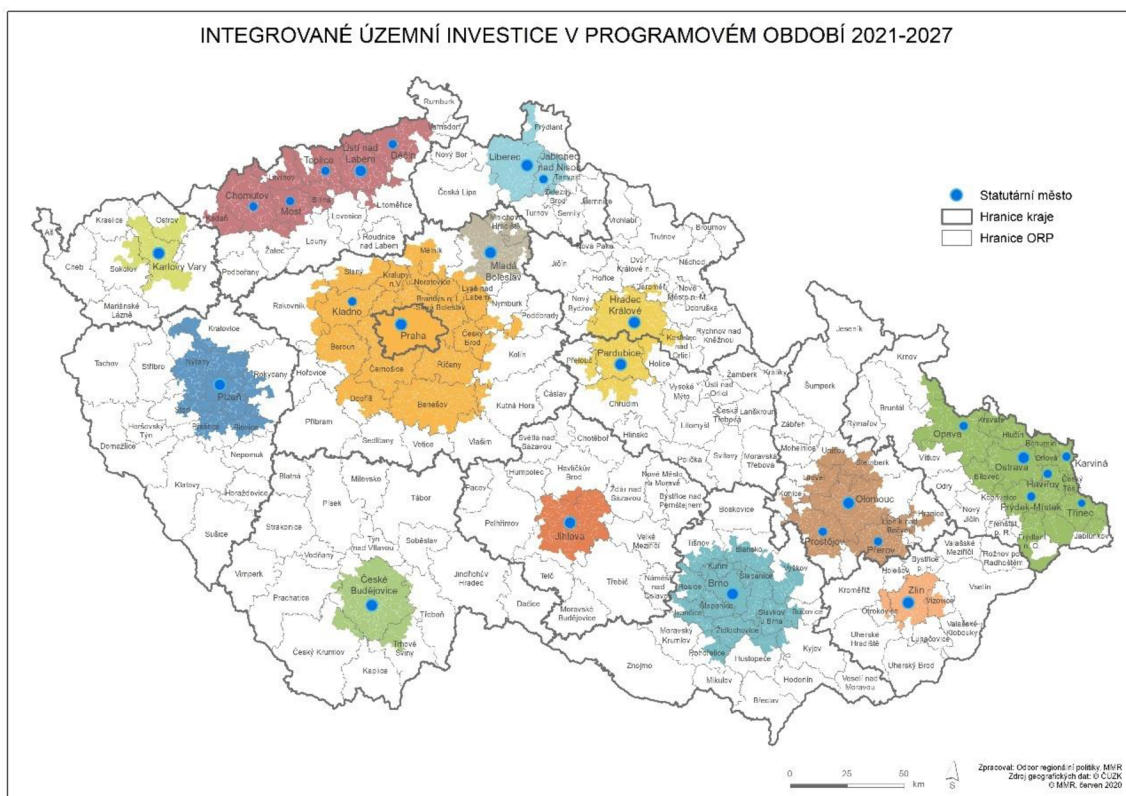
2014–2020	EUR
Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	11,94 mld.
Evropský sociální fond (ESF)	3,43 mld.
Fond soudržnosti (FS)	6,26 mld.
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)	2,17 mld.
Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)	0,03 mld.
Alokace celkem	23,83 mld.

(zdroj: MMR, Evropské fondy 2014–2020: Jednoduše pro lidi, 2014)

Integrované nástroje v programovém období 2021–2027

V novém programovém období dochází k několika změnám. Jednou z nich je to, že již nebudou samostatné nástroje pro města a aglomerace (IPRÚ), ale všechny tyto území budou zařazeny pod současně platný **integrovaný nástroj ITI**. Celkem se jedná o 13 území – Pražská metropolitní oblast, Brněnská metropolitní oblast, Ostravská metropolitní oblast, Plzeňská aglomerace, Ústecko-chomutovská aglomerace, Hradecko-pardubická aglomerace, Olomoucká aglomerace, Liberecko-jablonecká aglomerace, Mladoboleslavská aglomerace, Karlovarská aglomerace, Českobudějovická aglomerace, Jihlavská aglomerace a Zlínská aglomerace. V programovém období 2021–2027 bude ITI navazovat na výsledky z programového období 2014–2020, např. oblast udržitelné městské mobility, dobudování veřejné infrastruktury, podpora mezisektorové spolupráce, prevence změny klimatu a sucha, digitalizace veřejné správy a zlepšení kvality života. (MMR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027, 2021)

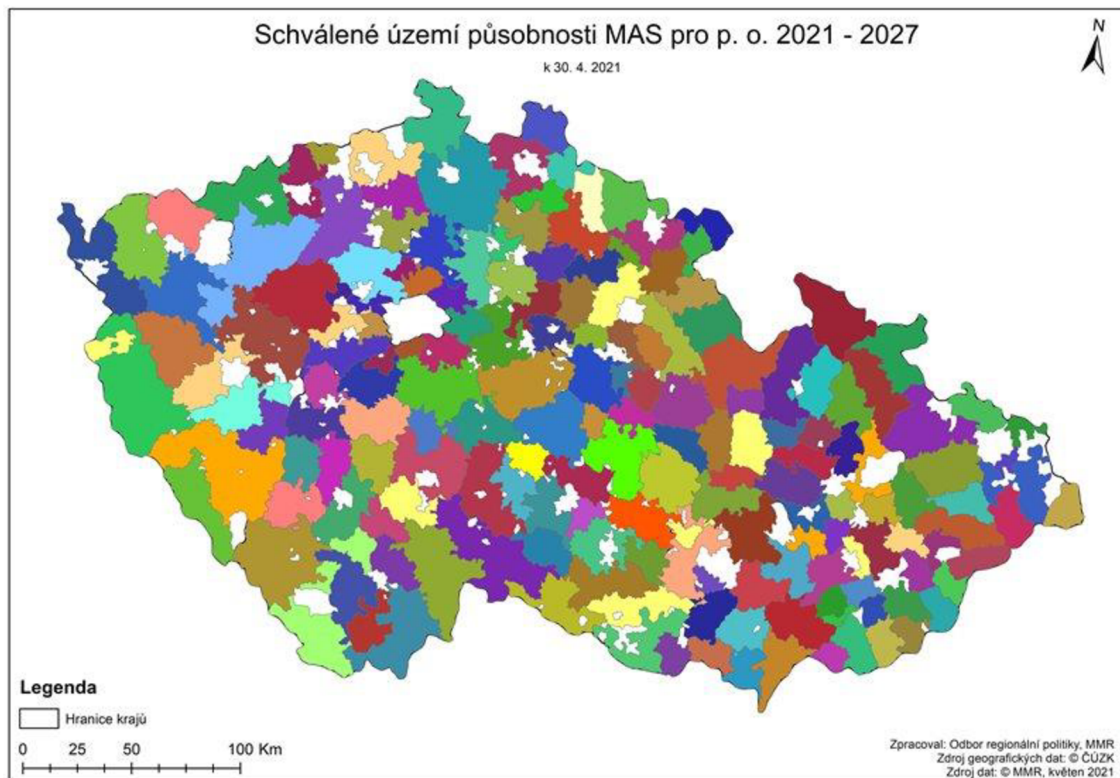
Obrázek 2: ITI v PO 2021–2027

(zdroj: volně převzato z MMR, 2022)

Integrovaný nástroj Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) bude i v programovém období 2021–2027 pokračovat ve svých cílech na základě schválených strategií pro dané období. Kromě stávajících programů z období 2014–2020 bude do implementace CLLD také zapojen operační program Technická pomoc (OPTP), který je zacílen na administrativní podporu těch MAS, které realizují strategii CLLD. Na základě výsledků předchozího programového období je zřejmé, že CLLD přispívá k lepšímu zacílení podpory potřeb daného území a k rozvoji spolupráce mezi aktéry v řešeném území. Rovněž spolupráce mezi jednotlivými MAS navzájem přispívá k předávání zkušeností a vytváření integrovaných projektů. (MMR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027, 2021)

Obrázek 3: Schválené území působnosti MAS

(zdroj: volně převzato z MMR, 2021)

Na základě zprávy zveřejněné Ministerstvem financí České republiky dne 19. 10. 2021 k financování v programovém období 2021–2027 Česká republika získá z **kohezní politiky** na období 2021–2027 19,8 mld. EUR v běžných cenách.

Tabulka 4: Alokace pro Českou republiku na kohezní politiku v PO 2021–2027

Alokace 2021–2027	EUR, běžné ceny
Kohezní fond (bez CEF)	6 365 295 625
Méně rozvinuté regiony	6 876 782 934
Přechodové regiony	6 168 973 223
Rozvinutější regiony	81 574 728
Evropská územní spolupráce	306 074 861
<i>z toho přeshraniční spolupráce</i>	<i>267 029 832</i>
<i>z toho nadnárodní spolupráce</i>	<i>39 045 029</i>
Alokace celkem	19 798 701 371

(zdroj: volně převzato z MFCR, 2021)

Kromě finančních prostředků z kohezní politiky získá Česká republika dalších přibližně 8 mld. EUR ze Společné zemědělské politiky. V rámci nově zřízených nástrojů je odhadovaná alokace 7,1 mld. EUR z fondu RRF (Facilita na podporu oživení a odolnost) a 1,6 mld. EUR z Fondu pro spravedlivou transformaci. Další dodatečné prostředky Česká republika pro období 2021–2027 získala v rámci programu REACT-EU, který byl vytvořen za účelem snížení dopadů pandemie covid-19. V roce 2021 byly České republice přiděleny prostředky ve výši 21,7 mld. EUR. (MFCR, 2021)

Hlavními prioritami politiky soudržnosti v programovém období 2021–2027 je celkem 5 cílů: (DotaceEU.cz, 2022)

- Cíl 1 – Inteligentnější Evropa > Inteligentnější Česko – podpora výzkumu, vývoje a inovací
- Cíl 2 – Zelenější, bez uhlíková Evropa > Zelenější, bez uhlíkové Česko – oběhové hospodářství, čistá městská mobilita, ochrana ŽP, úspory energie a obnovitelné zdroje, opatření spojená se změnou klimatu

- Cíl 3 – Propojenější Evropa > Propojenější Česko – efektivní mobilita a rozšíření dopravních sítí
- Cíl 4 – Sociálněji Evropa > Sociálněji Česko – zvýšení kompetencí, více odborných dovedností a znalostí, rozvoj vzdělávání, podpora sociálního začlenění a rovný přístup ke zdravotní péči
- Cíl 5 – Evropa bližší občanům > Česko bližší občanům – podpora místně vedených strategií rozvoje a udržitelný rozvoj měst v Evropské unii

3. Dílčí závěr teoretické části

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na téma územní soudržnosti, zabývá se vývojem integrovaných přístupů a nástrojů v oblasti územního rozvoje jak v rámci Evropské unie, tak v České republice.

Pojem územní soudržnost je znám již z doby počátku fungování Evropské unie. Všechny smlouvy – od smlouvy Římské, přes Lisabonskou, Lipskou chartu a další navazující – zdůrazňují důležitost vzájemné spolupráce mezi městy a venkovskými územími daného státu jak v oblasti hospodářské, tak v oblasti sociální. Neméně důležitá je i spolupráce veřejné sféry, podnikatelských i nepodnikatelských subjektů a samotných občanů v daném území. To vše pak přispívá k rozvoji regionů a vyrovnávání územních rozdílů. Hlavním cílem Evropské unie je snížení územních rozdílů mezi jednotlivými regiony a posilování jejich hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Pro naplnění těchto cílů je rovněž nutná podpora samotných členských států.

Klíčovým nástrojem kohezní politiky Evropské unie jsou evropské strukturální fondy. Z těchto fondů mohou příjemci čerpat finanční prostředky z rozpočtu Evropské Unie. Členské země v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013 uzavřely pro programové období 2014–2020 tzv. Dohody o partnerství, ve kterých jsou definovány podmínky partnerství a integrovaných přístupů k rozvoji území. Územní dimenze je zde definována jako možnost koncentrace finančních prostředků z více programů evropských fondů, které budou zacíleny na konkrétní území s konkrétními problémy.

K naplnění územní dimenze slouží integrované nástroje, Evropská unie definovala v nařízení dva integrované nástroje – integrovaný územní rozvoj (ITI) a komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) s tím, že země mají možnost rozšíření – Česká republika ve své dohodě o partnerství definovala ještě třetí nástroj – integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ). Použitím integrovaných nástrojů dochází k co nejlepšímu soustředění finančních prostředků se zacílením na ta konkrétní místa, ve kterých prostředky budou co nejefektivněji využity v rámci rozvoje území. Integrované nástroje jsou tedy mechanismem, který umožňuje efektivní alokaci finančních prostředků z fondů EU a jejichž použitím dochází k rozvoji měst a obcí. Lze tedy říct, že ve svém důsledku snižují disparity mezi územími a tím naplňují cíle politiky soudržnosti.

4. Cíle práce a metodika

Bakalářská práce je zaměřena na integrovaný nástroj Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a jeho využití v praxi u dvou vybraných Místních akčních skupin (MAS) – MAS Moravský kras a MAS Hrušovansko. Cílem práce je identifikace faktorů a podmínek, které vedou k jeho implementaci a mohou tuto implementaci ovlivnit jak pozitivně, tak i negativně.

Při zpracování teoretické části bakalářské práce bylo prvním krokem studium odborné literatury, jejímž tématem je územní soudržnost a regionální rozvoj. Dalším krokem bylo vyhledávání relevantních internetových zdrojů k tematice kohezní politiky Evropské unie, evropských fondů a integrovaných nástrojů. Analýzou dostupných dokumentů byl zjišťován vývoj integrovaných nástrojů v rámci Evropské unie a podrobněji pak i jejich vývoj v České republice. Získané poznatky z programového období 2014–2020 byly využity pro analytické zpracování, okrajově je pak ve zpracování práce zmíněno i nové programové období 2021–2027.

V praktické části práce je podrobně popsán integrovaný nástroj CLLD a jeho implementace v rámci čerpání finančních prostředků z evropských fondů. Pro zkoumání a následný popis implementace nástroje CLLD byly formou rešerši získány dostupné dokumenty a data, zejména z webových stránek zastřešující organizace nositelů CLLD (Národní síť místních akčních skupin), jejích výročních zpráv a dále z webových stránek Ministerstva pro místní rozvoj a jejích odborných stránek, které jsou speciálně zaměřeny na evropské fondy. Poté následuje analýza využití CLLD u dvou nositelů nástroje – MAS Moravský kras a MAS Hrušovansko. Pro zjištění konkrétního využívání byla použita data, která jsou dostupná na webových stránkách obou MAS, a to především dokument Strategie komunitně vedeného místního rozvoje a evaluační zprávy k realizaci CLLD.

Dalším krokem bylo stanovení výzkumných otázek, které následně vyplynuly z analyzovaných údajů, které byly získány z MAS.

Výzkumná otázka č. 1: Co způsobilo změny strategie CLLD během její implementace v PO 2014–2020?

Výzkumná otázka č. 2: Jak získávali potencionální žadatelé informace o možnostech přihlašování projektů?

Výzkumná otázka č. 3: Jaká negativa a pozitiva ovlivňovala průběh realizace strategie CLLD?

Vyhodnocení úspěšnosti realizace CLLD bylo provedeno na základě analýzy získaných dat z dostupných dokumentů, e-mailové korespondence a telefonických rozhovorů se zástupci obou vybraných MAS. Odpovědi na výzkumné otázky byly součástí vyhodnocení a doplnily tak získaná data.

V závěrečné části byla veškerá dostupná data a informace z obou zkoumaných MAS (MAS Moravský kras a MAS Hrušovansko) vyhodnocena a na základě analýzy byly definovány pozitivní i negativní faktory implementace integrovaného nástroje CLLD.

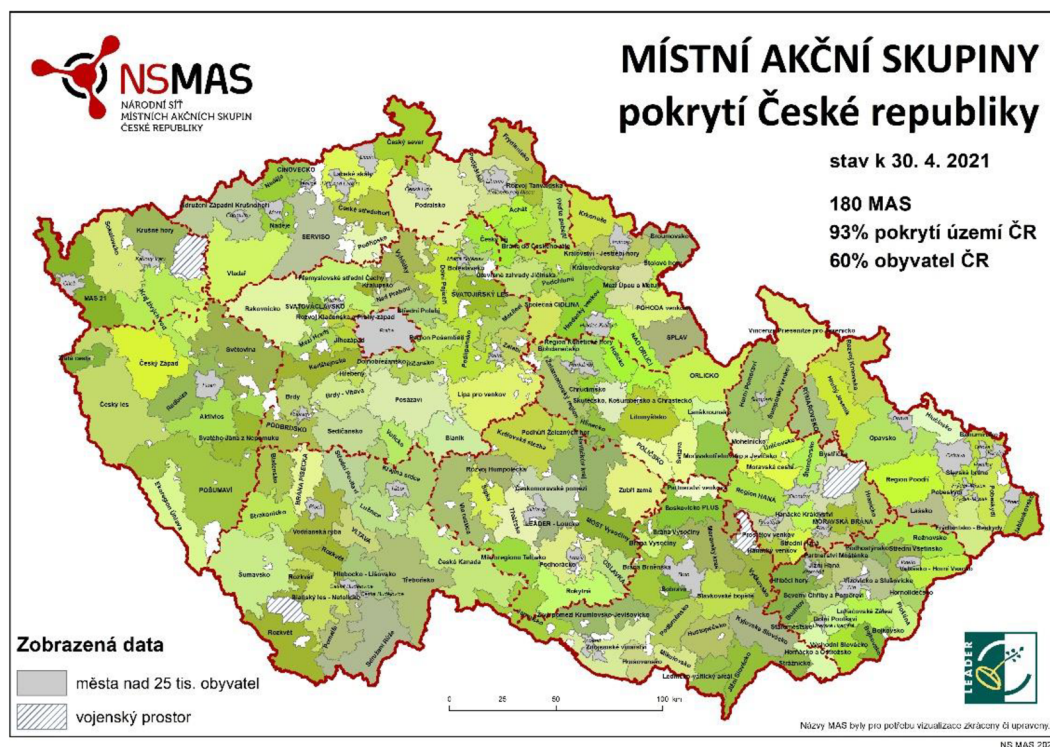
5. Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

5.1. Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), nositel CLLD

Nositelem integrovaného nástroje Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) může být pouze **místní akční skupina (MAS)**, která je zároveň nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy. MAS spolupracuje v rámci rozvoje venkova, zemědělství a získává finanční prostředky z evropských fondů a národních programů pro svůj vymezený region. Základním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. MAS získává a rozděluje finanční zdroje na podporu projektů, podporuje aktivity občanů, která jakýmkoliv způsobem oživuje venkov. Rovněž podporuje komunální sféru a podnikatele při rozvoji venkovské ekonomiky. (Národní síť Místních akčních skupin, 2022)

Aktuálně k datu 1. 1. 2022 je vedeno na území České republiky celkem 180 Místních akčních skupin.

Obrázek 4: Územní působnost MAS

(zdroj: Národní síť Místních akčních skupin, 2022)

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje je rozvojový dokument, vztahující se k územní působnosti MAS. Definiuje cíle a potřeby regionu s vyčíslením jejich měřitelných indikátorů. Veškeré náměty a opatření uvedená ve strategii vychází z podnětů místních subjektů a občanů. Podmínkou realizace integrovaného nástroje MAS kromě schválené strategie CLLD je také tzv. **standardizace MAS**. Jedná se o proces kontroly, zda jsou všechny činnosti MAS transparentní, nediskriminační a zda je MAS otevřená místním partnerstvím. Metodika standardizace byla schválena vládou ČR dne 21. května 2014. Nastavení podmínek standardizace bylo připraveno na základě zkušeností předchozího programového období a zároveň v souladu s podmínkami, které byly stanoveny ve Společném nařízení EP a ER. Procesem standardizace prošlo úspěšně celkem 180 MAS. Tyto následně obdržely „Osvědčení o standardizaci“ a mohly tak na Ministerstvo pro místní rozvoj podat žádost na podporu realizace strategie CLLD. Podaných žádostí bylo 179, z toho úspěšných 178. (Národní síť Místních akčních skupin, 2022)

Tabulka 5: Celkový přehled MAS aktivit v rámci CLLD, období od 2017 do 2020

	2017	2018	2019	2020
Počet vyhlášených výzev	713	1 253	1 358	549
Počet podpořených projektů	0	2 329	3 749	2 863
Požadovaná výše finančních prostředků	0	2 284 300 000 Kč	4 202 776 529 Kč	2 905 605 984 Kč

(zdroj: Národní síť Místních akčních skupin, 2022; vlastní zpracování)

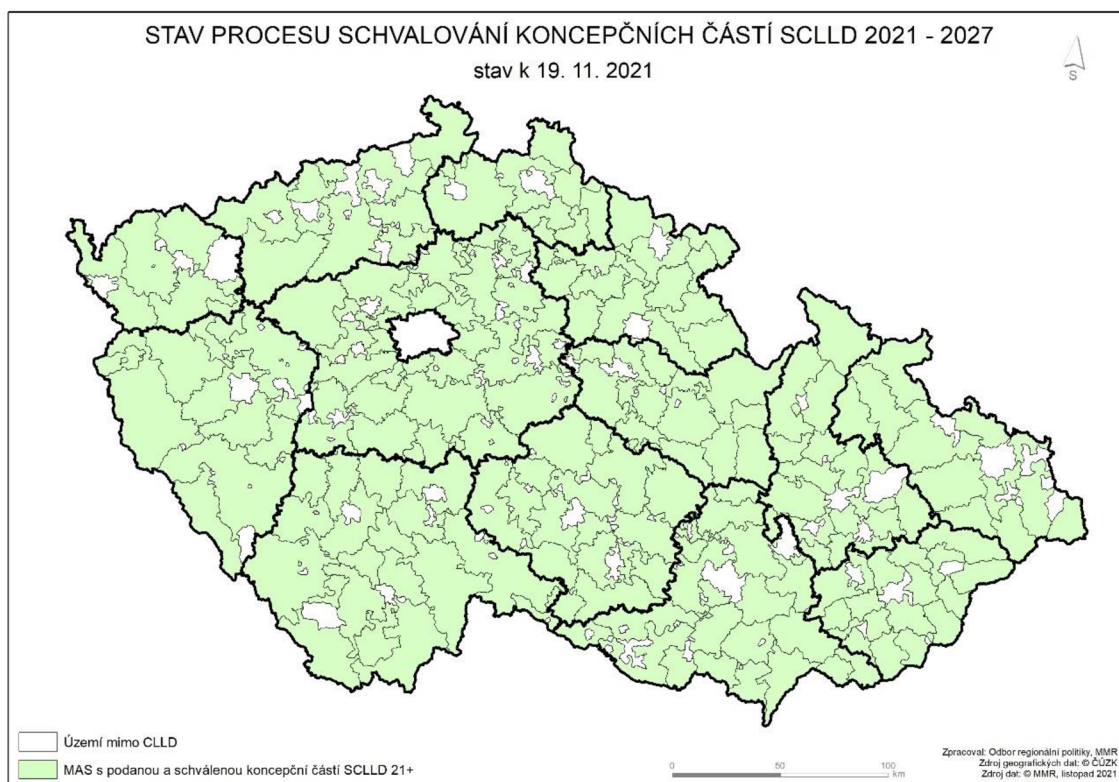
Za období od schválení integrovaných strategií v roce 2017 bylo k datu 31. 12. 2020 vyhlášeno celkem 3 873 výzev ve 4 operačních programech – OP Zaměstnanost, OP Životní prostředí, IROP a Program rozvoje venkova. Za uvedené období 2017–2020 bylo zatím podpořeno celkem 8 941 projektů v celkové hodnotě 9 392 682 513 Kč.

V rámci přípravy implementace CLLD v novém programovém období 2021–2027 bylo nutno ze strany MAS v průběhu roku 2021 (od 1. 6. do 31. 8. 2021) požádat MMR o schválení koncepční části strategie CLLD. Všechny podané žádosti byly ŘO schváleny (180) a mohou tak žádat o podporu z pěti programů – Integrovaného regionálního operačního programu, Operačního programu Zaměstnanost plus, Operačního programu Životní prostředí, Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

a Strategického plánu Společné zemědělské politiky. Provoz MAS bude podpořen z Operačního programu Technická pomoc. (Národní síť Místních akčních skupin, 2022)

Na území ČR působí 180 místních akčních skupin, které sdružují přes 8300 partnerů. Území působnosti MAS pokrývá 92,7 % území ČR a žije zde cca 60,4 % obyvatel ČR v 6004 obcích. (CRR, 2021)

Obrázek 5: Schvalování koncepčních částí CLLD k 19. 11. 2021

(zdroj: Národní síť Místních akčních skupin, 2021)

Podmínkou úspěšné spolupráce mezi aktéry MAS (podnikatelé, obce, neziskové společnosti atd.) a následně pak realizace strategie CLLD je vzájemná shoda na cílech, obsahu a intenzitě spolupráce. Jedním z hlavních důvodů vzájemné spolupráce mezi jednotlivými subjekty je „synergický efekt“, tzn. že společnými silami lze dosáhnout cíle a tím pádem i mnohem významnějšího efektu než v případě dosažení cíle jako jednotlivců. V rámci spolupráce je rovněž důležité vyjednávání o společných cílech a hledání řešení případných problémů, zájem o rozvoj území, zde je důležitá i spolupráce s veřejnou správou. Spolupráce musí být pro všechny zúčastněné aktéry přínosem.

Naopak **negativně na realizaci strategie CLLD** působí např. neochota spolupráce, kdy aktéři nevnímají společný cíl jako přínos rozvoje, popř. se obávají vzniků následných

neřešitelných problémů, rovněž špatná zkušenost z dřívějších realizovaných projektů se může projevit jako negativní vliv – např. náročná administrativa, zdlouhavé výběrové řízení, finanční zátěž v rámci spolufinancování projektů atd.

Z tohoto důvodu je velmi důležitá činnost MAS, která by měla subjekty propojovat, iniciovat nové nápady a cíle k rozvoji území a rozvíjet vzájemnou diskusi mezi nimi.

Po schválení strategie CLLD ŘO jednotlivých operačních programů nastává ze strany jednotlivých MAS vyhlášení výzev, hodnocení a výběr projektů, které probíhá v souladu s podmínkami uvedenými v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020. Administrativní a kontrolní činnosti jsou popsány většinou v interních dokumentech MAS.

Dále uvedená tabulka popisuje administrativní postup od návrhu výzvy, přes její vyhlášení k podání projektů až po proplacení realizovaného projektu.

Tabulka 6: Přehled administrativních postupů

Postupné kroky	Typ dokumentů	Zpracovatel dokumentů	Příjemce dokumentů
návrh výzvy k předkládání projektů	text výzvy	kancelář MAS	ŘO / SZIF
výzva k předkládání projektů	dokumentace k výzvě	kancelář MAS	potencionální příjemci, veřejnost v území
příjem žádosti	potvrzení o přijetí žádosti / nepřijetí	kancelář MAS	žadatelé
doplnění povinných příloh	seznam přijatých / nepřijatých žádostí	kancelář MAS	kontrolní komise
administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti	protokol o kontrole, informace pro žadatele	kancelář MAS, zástupce kontrolní komise	žadatelé
přezkoumání postupu MAS	žádost / zápis o přezkoumání dokumentace	žadatel, kontrolní komise, programový výbor, kancelář MAS, ŘO/SZIF	kancelář MAS, ŘO/SZIF
výběr projektů – jednání výběrové komise	kompletní dokumentace žádostí	výběrová komise	kancelář MAS
předání žádostí k registraci	kompletní dokumentace žádostí, včetně neschválených (nevybraných) projektových žádostí	kancelář MAS	ŘO/SZIF
podpis právního aktu o poskytnutí dotace		ŘO/SZIF	příjemce
konzultace – dle potřeby	Záznamy	kancelář MAS	příjemce
propagace – v průběhu realizace projektu	kopie článků, fotodokumentace	kancelář MAS	média, obce, veřejnost
hlášení o změnách – dle potřeby	Formulář	kancelář MAS	ŘO/SZIF
vedení dokumentace	elektronická a fyzická dokumentace projektů, archivace	kancelář MAS	
kontroly – minimálně 1x ročně	protokoly, fotodokumentace	kancelář MAS, programový výbor, kontrolní komise	ŘO/SZIF
žádost o proplacení – po skončení projektu	elektronická žádost o proplacení, přílohy	žadatel, kancelář MAS	kancelář MAS, ŘO/SZIF

(zdroj: volně převzato ze Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, 2016; vlastní zpracování)

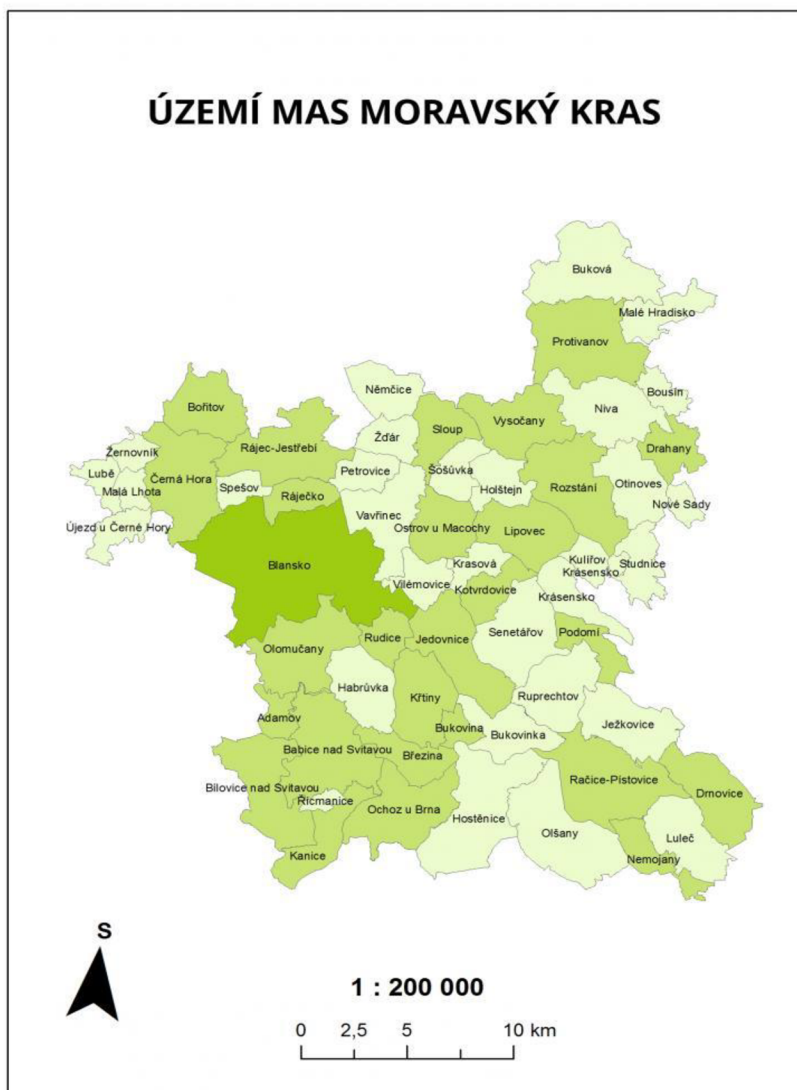
5.2. MAS Moravský kras

MAS Moravský kras z.s., která byla založena v roce 2006, je spolkem neziskových organizací, místních samospráv a podnikatelů, kteří mají svou působnost na území mikroregionů spadajících do územního působení dané MAS. Jedná se o mikroregiony Časnýř, Černoohorsko, Drahauská vrchovina, Moravský kras a Protivanovsko, které zároveň leží v části území turistické oblasti Moravský kras a okolí. MAS Moravský kras je členem Národní sítě MAS ČR. Součástí MAS Moravský kras (MASMK) je aktuálně 59 obcí, územně spadajících do Jihomoravského a Olomouckého kraje. Jsou to obce: Adamov, Babice nad Svitavou, Bílovice nad Svitavou, Blansko, Bořitov, Bousín, Březina, Buková, Bukovina, Bukovinka, Černá Hora, Drahaany, Drnovice, Habrůvka, Holštejn, Hostěnice, Jedovnice, Ježkovice, Kanice, Kotvrdovice, Krásensko, Krasová, Křtiny, Kulířov, Lipovec, Lubě, Luleč, Malá Lhota, Malé Hradisko, Němčice, Nemojany, Niva, Nové Sady, Ochoz u Brna, Olomučany, Olšany, Ostrov u Macochy, Otinoves, Petrovice, Podomí, Protivanov, Račice-Pístovice, Rájec-Jestřebí, Ráječko, Rozstání, Rudice, Ruprechtov, Řícmanice, Senetářov, Sloup, Spešov, Studnice, Šošůvka, Újezd u Černé Hory, Vavřinec, Vilémovice, Vysočany, Žďár a Žernovník. (MAS Moravský kras, 2022)

Historicky první doklady o osídlení území MASMK jsou již od starší doby kamenné (asi před 100 000 lety), což potvrdily kosterní nálezy neandrtálců v jeskyních Švédský stůl a Kůlna a také nálezy kamenných nástrojů v Bořitově. Po roce 1775 bylo povinné zřizování triviálních škol ve všech místech s farními a filiálními kostely. Výstavba školských budov vrcholila na přelomu 19. a 20. století. První měšťanská škola byla zřízena v Blansku v roce 1804. Působením různých ochotnických spolků došlo k oživení spolkové činnosti. Geologická rozmanitost území Moravského krasu umožnila intenzivní využívání nerostného bohatství a těžba nerostných surovin (železná ruda, vápence atd.) sehrála důležitou roli v historii průmyslu Blanenska. Průmyslovými oblastmi se tak stalo okolí Blanska, Adamova a Jedovnic. Velký význam pro rozvoj území měla výstavba železniční trati Brno–Česká Třebová–Praha, kterou v úseku Brno–Rájec stavěla v letech 1843–1849 italská firma Tallachini. Silniční sítě byly budovány zhruba do konce 19. století. V poválečné době po kolektivizaci zemědělství došlo k postupné koncentraci zemědělské výroby. Po roce 1976 došlo k realizaci sítě tzv. střediskových obcí, do kterých byla směřována jak občanská vybavenost, tak investice na budování těchto sídel. Díky blízkosti měst v území MASMK narůstá počet obyvatel, zejména v periferních obcích v blízkosti Brna,

je zde patrná i nízká nezaměstnanost. Důvodem je vysoká vyjížďka za prací, která se však negativně odráží v nižší míře využívání místních služeb (např. prodejny), nižším zapojením do komunitního života a v neposlední řadě i v nárůstu individuální dopravy se všemi negativními důsledky na životní prostředí. Oblast se nachází v přírodně cenném prostředí, a tak předurčuje region k tomu, aby rozvíjel zejména ekonomické aktivity v souladu s ochranou životního prostředí. MAS již od svého vzniku aktivně využívala finanční podpory z různých evropských programů, realizace programů LEADER ukázala funkčnost partnerství a posunula tak spolupráci v regionu. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, 2016, s. 9-10)

Obrázek 6: Vymezení území MAS Moravský kras

(zdroj: MAS Moravský kras, 2022)

5.2.1. Strategie CLLD MAS Moravský kras

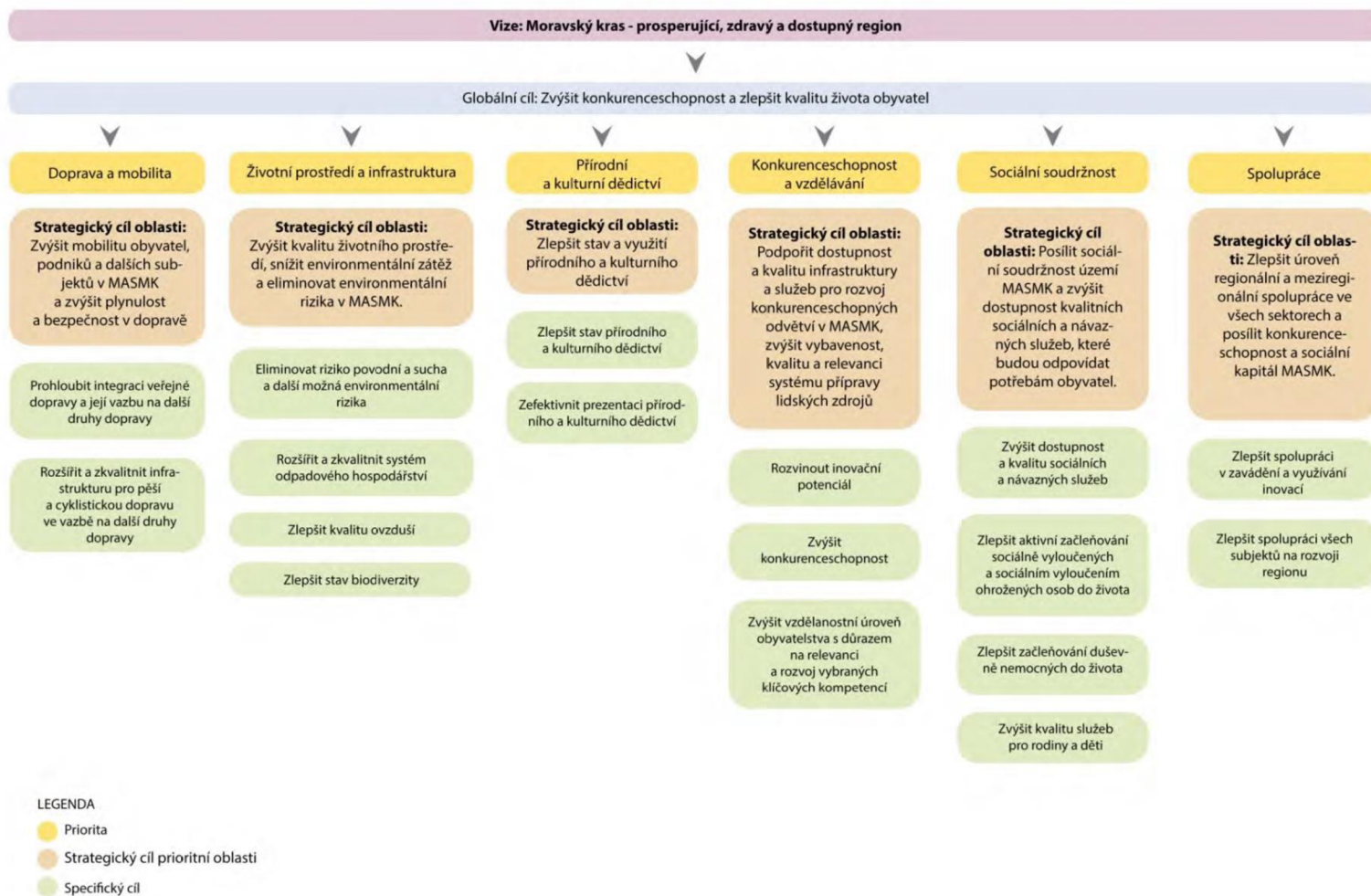
Při zpracování strategie CLLD byly využity kromě výstupů projektů realizovaných samotnou MAS také výstupy a závěry projednávání v rámci přípravné fáze strategie, zejména výstupy z veřejných jednání, diskusních pracovních skupin a také byly využity závěry z rozhovorů s klíčovými partnery a aktéry cílových skupin, dotazníkových šetření a dalších zpracovaných analýz regionu. Strategie CLLD je především realizačním dokumentem pro aplikaci integrovaného nástroje v praxi. MASMK působí v území, kde je velký potenciál rozvoje ekonomiky s vysokou přidanou hodnotou a inovativních produktů a služeb. Kromě MASMK v době zpracování strategie nepůsobil žádný jiný subjekt, který by rozvoj celého území řešil mezisektorově se snahou o komplexnost a provázanost. Strategie vychází z potřeb území a integrovanou formou využívá prostředky ESI fondů pro zajištění synergického dopadu investic realizovaných v rámci těchto nástrojů a naplňuje tak cíle a závazné ukazatele evropských strukturálních fondů. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, 2016, s. 4)

Strategie CLLD MAS Moravský kras (2016) představuje jako svou hlavní vizi „**Moravský kras – prosperující, zdravý a dostupný region**“. Strategie zahrnuje 2 základní pilíře (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, 2016, s. 121):

- **Lidský kapitál** provázaný s nezbytnou sociální soudržností a posílením konkurenceschopnosti regionu jako složky sociálně-ekonomického rozvoje MASMK
- **Prostředí** zahrnující infrastrukturu, vybavenost regionu, přírodní a kulturní dědictví a životní prostředí jako nezbytné předpoklady pro sociálně-ekonomický rozvoj MASMK

Globálním cílem strategie je zvýšení konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života obyvatel území MAS Moravský kras. Zaměřuje se na oblast životního prostředí (snížení negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí, zamezit hrozbám sucha, povodní atd.), oblast přírodního a kulturního dědictví, oblast dopravy a mobility (kvalitní infrastruktura, přístupnost veřejné dopravy), oblast vzdělávání, oblast sociální soudržnosti (veřejné sociální služby, hendikepované skupiny) a oblast spolupráce (zejména v rámci přípravy a realizace projektů a meziregionální spolupráce). (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, 2016, s. 122)

Obrázek 7: Hierarchie cílů strategie CLLD

(zdroj: Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, 2016)

5.2.2. Realizace CLLD MAS Moravský kras

Strategie CLLD spočívá kromě přípravy a následné realizace projektů také v iniciaci a koordinaci s jinými subjekty, které se podílí na přípravě a realizaci a naplňují tak cíle strategie. Strategie vychází ze specifických potřeb území s ohledem na rozvojový potenciál. Po schválení strategie příslušnými ŘO jednotlivých OP nastává fáze implementace.

MAS Moravský kras získala schválení strategie CLLD 15. 12. 2016 a následně v dalším roce již započala s vyhlásováním výzev v souladu s opatřeními a cíli stanovenými ve strategii. Současně byly alokovány finanční prostředky pro naplňování strategie.

Tabulka 7: Alokované finanční prostředky po schválení CLLD (2017)

Název operačního programu	Výše alokovaných prostředků
OP Zaměstnanost	15 782 000 Kč
IROP	96 491 998 Kč (3 508,80 tis Eur / 27,50 Kč)
PRV	37 513 120 Kč

Zdroj: MAS Moravský kras; vlastní zpracování

V roce 2018 v rámci změny č. 2 SCLLD (schválení 4. 7. 2018) došlo k doplnění nového operačního programu – OP Životní prostředí, s alokací 10 mil. Kč. V průběhu roku 2019 byla Ministerstvem zemědělství jako jedné s úspěšných MAS navýšena alokace u Programu rozvoje venkova o 19 145 640 Kč. Rovněž došlo k úpravě alokace u programu IROP – důvodem byl pohyb kurzu EUR, vyčíslením rozdílů došlo k celkovému snížení původní alokace o 6 263 207 Kč a k navýšení u OP Zaměstnanost. Nově tedy finanční prostředky pro rozvoj regionu vypadaly následovně:

Tabulka 8: Alokované finanční prostředky po změnách CLLD (k 31. 12. 2021)

Název operačního programu	Výše alokovaných prostředků
OP Zaměstnanost ⁶	27 289 000 Kč
IROP	90 228 791 Kč (přepočteno z EUR)
PRV	56 658 760 Kč
OP ŽP	10 000 000 Kč

Zdroj: MAS Moravský kras, 2022; vlastní zpracování

⁶ Navýšení alokace z důvodu podpory projektu v zásobníku (Charita Brno) a rozšíření okruhu žadatelů

Průběžné vyhodnocení základních otázek k účinnosti nástroje CLLD MAS Moravský kras ve své **evaluační hodnotící zprávě** (2019) vyhodnotila následovně:

Otázka A: Interní procesy a postupy implementace CLLD na úrovni nositele CLLD

Otázka B: Relevance strategie CLLD

Otázka C: Výstupy a výsledky implementace strategie CLLD

První skupina otázek (A) se týkala zhodnocení administrativní činnosti kanceláře MAS, počínaje vyhlášením výzev přes hodnocení přijatých žádostí, administrace projektů, až po zpracování závěrečné žádosti o platbu. Tato část realizace CLLD ukázala na to, že je nutno se ještě více zaměřit na důkladnou kontrolu podkladů k výzvám a dalších dokladů.

V rámci hodnocení otázky B byla identifikována nová rizika, která mohou spíše **negativně ovlivnit realizaci strategie**. Jednalo se zejména o rizika:

- nízké množství projektových záměrů v rámci některých opatření – je to způsobeno rovněž možnou neschopností zajištění spolufinancování u potenciálních žadatelů
- nedostatečná připravenost projektových záměrů
- vysoká finanční náročnost podaných žádostí s ohledem na alokované prostředky u jednotlivých operačních programů – v návaznosti na toto pak může být výběr podpořených projektů ovlivněn pouze finanční stránkou, a ne kvalitou projektového záměru
- v návaznosti na financování projektů může být ohroženo i splnění indikátorů
- nízká míra spolupráce a podpory realizace CLLD ze strany občanů, subjektů a potenciálních žadatelů

Z pohledu administrativního při realizaci CLLD jsou pak rizikem i příliš časté změny strategie (např. časový harmonogram, rozpočet atd.), kdy může hrozit i přesun alokovaných prostředků mezi různými CLLD / MAS.

Mezi rizika realizace CLLD je možno zahrnout i politické vlivy – např. při změně vedení v členských obcích, kdy vedení může mít jiné představy o rozvoji a řešení problémů v území MAS.

Hodnocením otázky C) Výstupy a výsledky implementace strategie CLLD bylo zjištěno, že MAS úspěšně vyhláší výzvy ve všech programech, ve kterých má alokovány

finanční prostředky k realizaci, bohužel však často dochází k následným časovým posunům kvůli zvýšené náročnosti administrativy. S touto prodlevou pak souvisí i nedostatečné naplňování indikátorů plnění finančního plánu. Všechny projekty, které byly v realizaci k datu zpracování evaluační zprávy, byly úspěšné z pohledu uspokojení potřeb cílových skupin. Jednalo se o projekty zejména v programu IROP a PRV. (Evaluační zpráva MAS Moravský kras, 2019)

V průběhu programového období 2014–2020 MAS Moravský kras podpořila k realizaci celkem 189 projektů v celkové výši 165 402 626 Kč. Nejvíce schválených a realizovaných projektů bylo realizováno z Programu rozvoje venkova (podrobným zkoumáním zjištěno že se jedná konkrétně o F 1 – Konkurenceschopné zemědělství a F 3 – Zakládání a rozvoj podniků), dále pak následoval IROP (opatření Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení) a OP Zaměstnanost (opatření Rozvoj rodinného života). V OP Životní prostředí byly vyhlášeny celkem 4 výzvy, pouze 1 projekt byl podán do opatření Zeleň v sídlech, avšak v rámci hodnotícího řízení byl projekt zamítnut. OP ŽP tedy v programovém období 2014–2020 nepodpořil ani jeden projekt a přidělená alokace nebyla čerpána.

MAS Moravský kras v programu IROP zrušil z administrativních důvodů ze strany žadatele opatření Infrastruktura pro deinstitucionalizace psychiatrické péče a finanční prostředky přesunul do opatření s převisem projektů – Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení. Z důvodu nezájmu pak zrušil fiši č. 6 u Programu rozvoje venkova – Spolupráce v krátkých dodavatelských řetězcích. Nečerpané alokace se přesunuly na ty fiše, o které byl mezi žadateli velký zájem. Jednalo se zejména o fiši 1 – Konkurenceschopné zemědělství a fiši 3 – Zakládání a rozvoj podniků. Na tyto dvě fiše byly také přerozděleny prostředky, které MAS získala od Ministerstva zemědělství jako „bonus úspěšnosti“ ve výši 19 145 640 Kč. Zároveň z důvodu převisu projektu v OP Zaměstnanost byla alokace ŘO navýšena.

Dále uvedená tabulka uvádí celkový přehled podpořených a realizovaných projektů v rámci jednotlivých programů.

Tabulka 9: Počet podpořených projektů, výše podpory (za PO 2014–2020)

Název OP / opatření, výzva	Počet podpořených projektů	Proplacená částka
Program rozvoje venkova	137	52 921 628 Kč
Výzva 1 – F 1, 2, 3, 4, 5	15	8 946 518 Kč
Výzva 2 – F 1, 2, 3, 4, 5, 6	23	12 217 328 Kč
Výzva 3 – F 1, 2, 3, 4, 5, 6 ⁷	20	6 813 909 Kč
Výzva 4 – F 1, 2, 3	15	3 236 220 Kč
Výzva 6 ⁸ – F 1, 2, 3, 4	64	21 707 653 Kč
IROP	29	87 036 079 Kč
1) Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení	9	16 610 225 Kč
2 + 3) Doprava, Terminály	0 ⁹	0
4) Terminály veřejné dopravy a systémy P+R	1	2 990 918 Kč
5) Doplnění kapacit infrastruktury soc. a návazných služeb	3	16 883 320 Kč
6) Cyklistická doprava	0 ¹⁰	0
7) Bezpečnost dopravy	1	2 513 829 Kč
8) Rozvoj sociálních podniků	1	1 900 000 Kč
9) Rozvoj infrastruktury ZŠ	3	10 981 741 Kč
10) Ochrana kulturního dědictví	2	9 945 113 Kč
11) Bezpečnost dopravy II	1	3 717 050 Kč
12) Parkovací systémy	1	1 258 728 Kč
13) Cyklodoprava II	1	9 542 750 Kč
14) Kapacity pro přímou likvidaci rizikových událostí	2	874 036 Kč
15) Rozvoj infrastruktury ZŠ II	3	4 479 084 Kč
16) Rozvoj komunitních center	1	5 339 285 Kč
OP Zaměstnanost	23	25 444 919 Kč
1) Rozvoj rodinného života (I+II+III)	15	8 176 268 Kč
2) Zkvalitnění a rozvoj sítě soc. a návazných služeb (I+II+III) ¹¹	8	17 268 651 Kč

(zdroj: kancelář MAS Moravský kras, 2022; vlastní zpracování)

⁷ Fiše 6 nebyl ani v jedné z výzev nikdo přihlášen, proto byla tato fiše změnou CLLD zrušena

⁸ Výzva č. 5 byla zrušena a stornována ŘO

⁹ Žádný projekt nebyl přihlášen

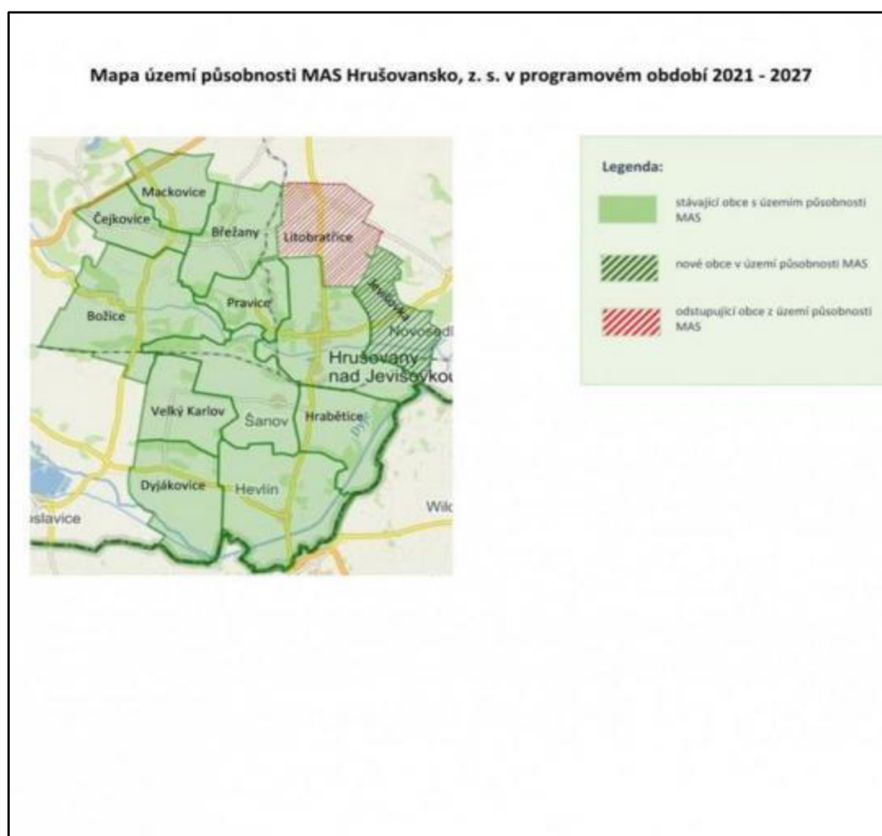
¹⁰ Projekt stažen žadatelem

¹¹ Alokace byla v průběhu realizace CLLD navýšena

5.3. MAS Hrušovansko

Území MAS Hrušovansko se nachází v jižní části Jihomoravského kraje, nedaleko hranic s Rakouskem, v oblasti mezi Znojmem a Mikulovem. Místní akční skupina, která je otevřeným nepolitickým seskupením občanů, soukromé a veřejné sféry, vznikla v roce 2013. V současné době jsou členy MAS tyto obce: Božice, Břežany, Čejč, Dyjákovice, Hevlín, Hrabětice, město Hrušovany nad Jevišovkou, Mackovice, Jevišovka (od roku 2020), Pravice, Šanov a Velký Karlov. (MAS 2022)

Obrázek 8: Mapa území MAS Hrušovansko

Zdroj: MAS Hrušovansko, 2022

Místní akční skupina, která je řádným členem Národní sítě MAS ČR vznikla z důvodu sdružení subjektů na území mikroregionu Hrušovanska za účelem vzájemné spolupráce v oblasti územního rozvoje. Hrušovansko patří mezi méně turisty vyhledávaná území. Není zde tolik turisticky atraktivních památek a zajímavostí, jako je např. v okolních oblastech Mikulovska a Znojemska. I přesto zde najdeme několik zajímavostí, mezi něž patří např. Hevlínské jezero s vzácnou faunou a flórou, PR Karlov se soustavou rybníků nebo z historických památek je to zámek Břežany, který slouží jako domov sociální péče anebo zámek v Hrušovanech na Jevišovkou, který je však v havarijním stavu a veřejnosti

nepřístupný. Pro oblast je důležitá cyklistika, územím prochází významné mezinárodní cyklotrasy Brno – Vídeň, Greenway Praha – Vídeň a také několik regionálních stezek s přesahem až do Rakouska. Rozvíjí se zde také agroturistika. Velkou příležitostí pro rozvoj cestovního ruchu na území MAS Hrušovansko je přeshraniční spolupráce s nedalekým rakouským městem Land um Laa. (Strategie komunitně vedeného rozvoje MAS Hrušovansko, 2017)

MAS Hrušovansko navazuje na předešlou spolupráci obcí v rámci mikroregionu Hrušovansko a jejím cílem je společně s ostatními subjekty i jednotlivci vytvořit region, který občanům zajistí kvalitnější a příjemné život ve venkovském území. (Strategie komunitně vedeného rozvoje MAS Hrušovansko, 2017)

5.3.1.Strategie CLLD MAS Hrušovansko

Strategie CLLD byla zpracována v souladu s Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020. Je rozvojovým dokumentem území Hrušovanska. V rámci přípravy podkladů a samotného zpracování strategie probíhala jednání a dotazníková šetření mezi starosty členských obcí, podnikatelskou sférou, mezi občany a neziskovými organizacemi. Při tvorbě strategie byly reflektovány všechny připomínky, které se podařilo pracovníkům MAS shromáždit. Dokument ve své analytické části vychází z těchto připomínek a identifikuje tak negativní i pozitivní faktory rozvoje regionu. Návrhová část je zaměřena na dlouhodobou vizi a konkrétní kroky k úspěšnému rozvoji Hrušovanska. (Strategie komunitně vedeného rozvoje MAS Hrušovansko, 2014)

Jako **hlavní problémy regionu** byly identifikovány zejména:

- malá dopravní obslužnost v malých obcích
- kvalita dopravní infrastruktury
- nízká nabídka volnočasových aktivit
- kvalita vzdělávání
- chybějící pobídky pro investory / podnikatele
- nezaměstnanost a s tím související odliv obyvatel z důvodu nedostatku pracovních míst, vytváření nových pracovních příležitostí je zde minimální

Jako **hlavní priority** pro zlepšení rozvoje regionu byly stanoveny:

- 1) občanská společnost, vybavenost, veřejné služby, volný čas včetně infrastruktury

2) místní ekonomika

3) cestovní ruch

4) práce s veřejností

A jako **strategické cíle** k jednotlivým prioritám byly stanoveny strategické cíle:

Ad 1) zajistit stabilní demografický vývoj a kvalitní život občanů v regionu

Ad 2) ekonomická prosperita regionu, podpora místních producentů

Ad 3) podpora rozvoje turistického ruchu v regionu

Ad 4) práce s veřejností

Priority a strategické cíle představují témata, která jsou pro rozvoj území MAS Hrušovansko stěžejní a návazná opatření by měla v rámci realizace vést k nápravě současného stavu území. Integrovaná strategie MAS Hrušovanska je v souladu i se strategickými dokumenty vyšších územních celků – Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020, Strategický dokument Jihomoravského kraje 2020, Program rozvoje Jihomoravského kraje, Strategický plán rozvoje města Hrušovany nad Jevišovkou 2014–2020. (Strategie komunitně vedeného rozvoje MAS Hrušovansko, 2017)

Obrázek 9: Struktura cílů a opatření strategické části strategie

(zdroj: Strategie komunitně vedeného rozvoje MAS Hrušovansko, 2017, s. 83)

5.3.2. Realizace CLLD MAS Hrušovansko

Strategie CLLD byla MAS Hrušovansko schválena dne 7. 8. 2017 ŘO operačních programů IROP a PRV. Poté následovala příprava výzev a tvorba interních postupů k programům.

Tabulka 10: Alokované finanční prostředky po schválení CLLD (2017)

Název operačního programu	Výše alokovaných prostředků
IROP	16 276 975 Kč (591,89 tis. EUR / 27,50 Kč)
PRV	11 603 750 Kč

Zdroj: kancelář MAS Hrušovansko; vlastní zpracování

V průběhu roku 2018 bylo požádáno o změnu strategie a její rozšíření o operační program Životní prostředí. Změna byla schválena 6. 8. 2018 a alokace pro OP ŽP byla ve výši 10 mil. Kč. V roce 2019 došlo k dalším finančním změnám, a to u programu PRV, kdy vzhledem k nesplnění závazné podmínky závazkování alespoň 20 % z celkové alokace byly finanční prostředky z PRV poníženy o 15 %, tj. nově vypočtená alokace byla ve výši 9 863,19 tis. Kč. Rovněž u programu IROP došlo ke změně, a to z důvodu vyčíslení kurzových rozdílů, kdy přepočtem kuru EUR k určenému datu 31. 10. 2018 (25,715 Kč) došlo ke snížení alokace na 15 220,45 tis. Kč.

Tabulka 11: Alokované finanční prostředky po přepočtení (2019)

Název operačního programu	Výše alokovaných prostředků
IROP	15 220 450 Kč
PRV	9 863 190 Kč (přepočteno z EUR)
OP ŽP	10 000 000 Kč

Zdroj: kancelář MAS Hrušovansko; vlastní zpracování

Jak vyplývá z **Evaluační zprávy** MAS Hrušovansko (2019), v rámci **programu IROP** byly pro realizaci připraveny 3 opatření:

- Školství – cílem opatření je zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání
- Bezpečnost – zvýšení bezpečnosti v dopravě, bezbariérovost
- Cyklodoprava – zacílení na rozvoj cyklotras a potřebné infrastruktury,

Pro čerpání z **Programu rozvoje venkova** byly připraveno 5 oblastí (fiší)¹²:

- Zemědělské podniky – cílem bylo zvýšení investic do zemědělství
- Nezemědělské podnikání – investice nezemědělských činností (dle CZ-NACE)
- Zpřístupnění lesa – zaměření na investice ke zvýšení společenské a environmentální funkce lesa
- Polní cesty
- Projekty spolupráce – projekty spolupráce MAS s dalšími subjekty, regiony atd.,

A dodatečně schválený programový rámec operačního programu Životní prostředí byl zaměřen na oblasti:

- Realizace Územního systému ekologické stability – se zaměřením na podporu založení biocenter a biokoridorů
- Protierozní opatření – aktivity zamezující vodním a větrným erozím
- Sídelní zeleň – zakládání a obnova funkčně propojených ploch a prvků veřejné sídelní zeleně

Ve zprávě byly rovněž hodnoceny tyto základní skupiny:

Otázka A: Interní procesy a postupy implementace CLLD na úrovni nositele CLLD

Otázka B: Relevance strategie CLLD

Otázka C: Výstupy a výsledky implementace strategie CLLD

Na otázku A) MAS Hrušovansko uvedla důležitost komunikace mezi kanceláři MAS a ŘO jednotlivých programů. Naopak negativem je přílišná a náročná administrativa, časté změny v dokumentech, časové prodlevy při vyhlásování a schvalování výzev a následně pak nutnost úprav časových harmonogramů. V rámci otázky k relevanci strategie (B) bylo zjištěno, že je nutno provést aktualizace nastavených indikátorů a je rovněž potřeba přehodnotit jednotlivá opatření. Pro otázku C) Výstupy a výsledky implementace strategie CLLD bylo konstatováno, že i přesto, že v první polovině realizace strategie nebylo realizováno mnoho projektů, přispěla strategie k částečnému pokroku rozvoje regionu, kdy došlo k zapojení podnikatelů a spolků; z programu IROP byly vyhlášeny 2

¹² V roce 2020 došlo ke zrušení fiše Polní cesty a fiše Projekty spolupráce, nově byla přidána fiše Podpora venkovských oblastí

výzvy, z Programu rozvoje venkova 2 výzvy a v rámci operačního programu Životní prostředí byly vyhlášeny celkem 2 výzvy. (Evaluační zpráva, 2019)

V programovém období 2014–2020 MAS Hrušovansko na svém území podpořila 22 projektů, z toho největší zájem mezi žadateli byl o podporu z Programu rozvoje venkova – F 1 Zemědělské podniky. Z důvodu nezájmu mezi žadateli byly zrušeny F 4 Polní cesty a F 5 Projekty spolupráce, v rámci F 3 byl schválen 1 projekt, avšak nečinností příjemce došlo k administrativní prodlevě a projekt byl stažen z realizace. Naopak z důvodu zájmu byla přidána F 6 Podpora venkovských oblastí. Podobná situace nastala i v programu IROP, kdy vzhledem k tomu, že do opakovaných výzev u opatření Cyklodoprava a Školství nebyl přihlášený žádný projekt, alokace byly převedeny do opatření Bezpečnost v dopravě, kde naopak byl převis předkládaných projektů. V rámci OP Životní prostředí nebyl realizován žádný projekt a alokace ve výši 10 mil. Kč se nečerpala.

Tabulka 12: Počet podpořených projektů, výše podpory (za PO 2014–2020)

Název OP / opatření, výzva	Počet podpořených projektů	Proplacená částka
Program rozvoje venkova	14	5 262 895 Kč
F 1 – Zemědělské podniky	10	2 583 346 Kč
F 2 – Nezemědělské činnosti	1	225 000 Kč
F 3 – Zpřístupnění lesa	0	0 Kč
F 4 – Polní cesty	0	0 Kč
F 5 – Projekty spolupráce	0	0 Kč
F 6 – Podpora venkov. oblastí	3	2 454 549 Kč
IROP	8	16 067 139 Kč
1) Cyklodoprava	0	0 Kč
2) Bezpečnost v dopravě	8	16 067 139 Kč
3) Školství	0	0 Kč
OP Životní prostředí	0	0 Kč
1) Realizace ÚSES	0	0 Kč
2) Protierozní opatření	0	0 Kč
3) Sídelní zeleň	0	0 Kč

(zdroj: kancelář MAS, vlastní zpracování)

6. Dílčí závěr praktické části

Praktická část práce je zaměřena na integrovaný nástroj Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a jeho implementaci v praxi. Na dvou příkladech konkrétních MAS – MAS Moravský kras a MAS Hrušovansko je popsáno plnění cílů jejich zpracovaných a schválených strategií CLLD.

Data potřebná pro zpracování byla získána z dostupných zdrojů – webových stránek MAS, evaluačních zpráv a z průběžných monitorovacích zpráv, které mají obě MAS zveřejněny na svých webových stránkách.

Na základě analyzovaných dat z obou MAS je patrné, že i přes pečlivou přípravu strategie, kdy byla jednotlivá opatření a fiše definována na základě projednávání se zástupci podnikatelské sféry, veřejné správy a občanů, bylo nutno v průběhu realizace řešit změny strategie. Jak u MAS Moravský kras, tak u MAS Hrušovansko se objevily fiše a opatření, o které nakonec nebyl mezi potenciálními žadateli zájem, popř. se jednalo o opatření, jehož realizace se ukázala administrativně komplikovaná. Jednalo se např. o fiše Programu rozvoje venkova týkající se spolupráce – Spolupráce v krátkých dodavatelských řetězcích (MAS Moravský kras) a Projekty spolupráce (MAS Hrušovansko). S velkým zájmem se u obou MAS setkala zejména fiše zaměřená na podporu zemědělství, což je zřejmě dáno i typologií obou území – zaměření na zemědělství, vinařství. Téma školství a vzdělávání bylo dalším úspěšným opatřením, které bylo realizováno v MAS Moravský kras z programu IROP.

Z pohledu počtu podpořených projektů bylo nejvíce realizovaných projektů podpořeno z Programu venkova, jednalo se o projekty orientované na oblast zemědělství a malé podnikání. U MAS Moravský kras to bylo 137 podpořených projektů, což představuje 72,25 % z celkové počtu (189) realizovaných projektů prostřednictvím CLLD. U MAS Hrušovansko šlo o 14 podpořených projektů, což je téměř 64 % ze všech projektů (22), realizovaných v rámci CLLD. Pokud bychom definovali nejvíce podpořenou oblast z pohledu finančních prostředků, pak největší podporu získali žadatelé o program IROP. U MAS Moravský kras se jednalo o 87 mil. Kč a podpořeno bylo zejména školství (cca 28 mil. Kč) a sociální oblast (cca 19 mil. Kč) a MAS Hrušovansko podpořilo žadatele částkou téměř 17 mil. Kč (bezpečnost v dopravě).

Zajímavostí je, že přesto, že v obou regionech Moravský kras i Hrušovansko jsou cyklotrasy i cyklostezky a jejich území má vhodné podmínky pro cyklistiku, byl

k podpoře přihlášen pouze jeden projekt (MAS Moravský kras). Obě MAS nečerpané finanční prostředky pak převáděly do opatření, o které byl mezi žadateli větší zájem.

V roce 2018 se obě MAS přihlásily do rozšíření realizace strategie o OP Životní prostředí s alokací 10 mil Kč, tématem byla výsadba dřevin na nelesní půdě, protierozní opatření, systém ekologické stability a sídelní zeleň. I když se obě území potýkají s problémy, které by realizací těchto opatření mohly být alespoň částečně eliminovány, tak se ani do jedné z vyhlášených výzev nepřihlásil žádný žadatel. MAS tedy z tohoto programu finanční prostředky nečerpaly.

Přestože je již programové období 2014–2020 ukončeno, u obou MAS aktuálně (březen 2022) dobíhají realizace otevřených projektů nebo jsou ještě vyhlášovány poslední výzvy k podávání projektů z Programu rozvoje venkova (v rámci IROP již nelze podávat výzvy). Obecně se MAS nacházejí v tzv. přechodném období, kdy programové období 2014–2020 je již ukončeno, ale pro nové období 2021–2027 zatím nejsou stanoveny podmínky k vyhlášení nových výzev.

Dílčím cílem praktické části bylo nalézt odpovědi na výzkumné otázky:

Výzkumná otázka č. 1: Co způsobilo změny strategie CLLD během její implementace v PO 2014–2020?

Obě MAS v průběhu realizace strategie prováděly změny strategie – byly provedeny přesuny alokací a úpravy tak, aby jednak nedocházelo k převisům podávaných projektů v některých opatřeních a fiších a zároveň aby alokace odpovídaly finanční náročnosti předkládaných projektů. Největší zájem mezi žadateli v obou územích byl o podporu z Programu rozvoje venkova – fiše Konkurenceschopné zemědělství a Zakládání a rozvoj podniků v MAS Moravský kras a fiše Zemědělské podniky v MAS Hrušovansko. Také v programu IROP docházelo k přesunům alokací mezi opatřeními, tyto úpravy probíhaly v návaznosti na podávané projekty a dle zájmu žadatelů – MAS Hrušovansko převádělo alokace z opatření Cyklodoprava a Školství do opatření Bezpečnost v dopravě. MAS Moravský kras naopak úpravami alokací posílil opatření týkající se školství a sociální oblasti.

Výzkumná otázka č. 2: Jak získávali potenciální žadatelé informace o možnostech přihlašování projektů?

Hlavním cílem této otázky bylo zjištění, zda a jak byli potenciální žadatelé informováni o možnostech přihlašování svých projektů. Obě MAS pracují v územích několik let a o své činnosti veřejnost informují formou např. zpravodajů, tiskových zpráv a také ostatními aktivitami mimo CLLD. Jak MAS Moravský kras, tak i MAS Hrušovansko uvedly, že všechny informace k jednotlivým vyhlášeným výzvám byly pravidelně zveřejňovány na webových stránkách MAS, dále pak probíhala setkání s podnikateli a zástupci obcí v území, informace o možnostech přihlašování projektů dostávali zájemci rovněž na seminářích, které byly organizovány v rámci vyhlášených výzev. K informování byly využity i sociální sítě – Facebook. V nemalé míře docházelo k předávání vzájemných informací i mezi samotnými podnikateli a občany.

Výzkumná otázka č. 3: Jaká negativa a pozitivna ovlivňovala průběh realizace strategie?

Velkou zátěží byla administrativa, jak z pohledu samotné MAS, tak i z pohledu žadatelů (velké množství dokumentace při podávání žádostí a samotné realizaci). Nejdříve v počátcích programového období nebyly zcela jasné metodické postupy, neustále docházelo k jejich doplňování a upřesňování, první výzvy mohly být vyhlášeny nejdříve po ukončení procesů standardizace (od 11/2014 do 6/2015) a schválení strategií, což konkrétně u těch dvou MAS byl rok 2016 a 2017, tedy zhruba polovina programového období. Následně pak z důvodu upřesňování opatření a jejich alokací docházelo k úpravám a změnám strategie, což vyžadovalo časovou náročnost, dlouhé termíny kontrol dokumentů. Některé projekty nebyly žadateli dostatečně připravené a vraceli se žadatelům zpět k doplnění. Dalším problémem byl také nezájem žadatelů o některá opatření, což bylo způsobeno jednak volbou nevhodných programových opatření při přípravě strategie, a také částečně změnou požadavků potenciálních žadatelů. Negativně bylo rovněž vnímáno krácení alokací ze strany ŘO – z důvodu nedodržení závazkování finančních prostředků a také snižování alokací kvůli kurzovým rozdílům v programu IROP. Nelze rovněž pominout vyhlášená vládní opatření v roce 2020 a částečně i v roce 2021 v souvislosti s epidemií Covid-19, která částečně ovlivňovala i chod kanceláří. Naopak kladným prvkem byla odbornost zainteresovaných pracovníků MAS, jejich zkušenosti s realizací podobných programů v rámci předchozích období a také znalost území. Mezi další

pozitiva pak patřila možnost přesunů alokací mezi opatřeními a také rozvoj spolupráce mezi subjekty v regionu.

Z odpovědí na otázku č. 1, která se týkala změn nastavení opatření a fiší v jednotlivých programech je patrné, že i přes pečlivou přípravu, kterou provázelo setkávání s podnikateli, veřejnými subjekty, neziskovými organizacemi nebo mapování problémů v regionech, se nakonec v průběhu realizace ukázalo, že od přípravy strategie k její samotné realizaci uběhlo více času, během kterého mohlo u některých aktérů dojít ke změnám postoje k realizaci projektů. V reakci na tyto skutečnosti bylo nutno provést změny strategie a s tím související úpravy finančních rámců. Z těch opatření a fiší, o které nebyl mezi žadateli zájem, byly alokované finanční prostředky převáděny na „žádané“ aktivity. Otázkou č. 2 bylo zjišťováno, jakým způsobem byla veřejnost a ostatní subjekty v území informovány. K zajištění informovanosti byly využity jednak webové stránky MAS, sociální sítě (Facebook), byly otištěny informace v regionálním tisku, pořádány setkání s podnikatelskými i nepodnikatelskými subjekty. Prostřednictvím seminářů, které byly pořádány současně s vyhlášenými výzvami pracovníci MAS předávali informace a odpovídali na dotazy potenciálním žadatelům. Odborné znalosti a zkušenosti zaměstnanců MAS z předchozích programových období byly pro tyto diskuse přínosem. Třetí výzkumná otázka byla zaměřena na negativní a pozitivní vlivy, se kterými se obě MAS v průběhu realizace strategie CLLD setkaly. Ze zjištěných informací vyplynulo, že jedním z negativních vlivů byla administrativní náročnost. Jak pro samotné zaměstnance MAS, tak i pro žadatele. Pro některé žadatele, jak posléze sdělili zaměstnancům MAS, administrativní a také dlouhé časové lhůty od podání ke schválení realizace bylo mnohdy důvodem nepřihlašování projektů – projekty podávali do výzev jiných programů, kde na žadatele nebyly kladeny takové nároky.

Na základě získaných poznatků lze tedy shrnout a definovat negativní a pozitivní faktory, se kterými obě MAS setkaly při realizaci strategie CLLD.

Tabulka 13: Přehled negativních a pozitivních faktorů ovlivňujících realizaci strategie CLLD

Negativní faktory	Pozitivní faktory
administrativní zátěž pro žadatele/příjemce při přípravě a realizaci projektů	zkušenosti zaměstnanců MAS s realizací projektů v podobných programech (PRV, ROP, LEADER atd.) v předchozích programových obdobích
náročná administrativa z pohledu MAS – počáteční metodické nejasnosti, velké množství dokumentace	vysoká odbornost pracovníků MAS – znalost dotační problematiky, znalost prostředí, znalost administrativních postupů dotačních procesů, předávání informací žadatelům/příjemcům formou konzultací a školení
časové prodlevy – v návaznosti se změnami strategie, dlouhé termíny kontrol atd. a s tím následně souvisí posuny vyhlášení výzev a realizací	dostatečná výše alokovaných finančních prostředků, možnost přesunů do opatření s převisem žádostí
špatná připravenost projektových záměrů ze strany žadatelů	navýšení alokací PRV a OP Zaměstnanost v návaznosti na velký převis projektů – MAS Moravský kras
finanční náročnost pro žadatele	spolupráce s podnikateli – zájem o realizaci projektů ze strany zejména zemědělských podnikatelů, měst a obcí, škol
nevhodná opatření/fiše – důvod nezájmu k podávání projektových záměrů	spolupráce s veřejnou správou a ostatními veřejnými subjekty (projekty v oblasti infrastruktury, opravy památek atd.)
krácení finančních prostředků – nedodržení povinného čerpání alokací, kurzové rozdíly (IROP)	politické vlivy – nakloněnost politik k rozvoji regionů
	pro žadatele / příjemce jistota finančních prostředků pro řešení svých projektů
	možnost úprav programových rámců dle potřeb konkrétního území

(zdroj: vlastní zpracování)

Přesto to všechno však v rámci realizace strategií CLLD u obou MAS převažují **pozitivní dopady realizace strategie** – podpora místních podnikatelů, podpora zemědělství, podpora vzdělávání, vznik komunitních center, nová cyklostezka pro cyklisty i pěší, nová místní komunikace, oprava památek a mnoho dalších navazujících synergických efektů.

Tabulka 14: Pozitivní dopady realizace strategie

vytvoření nových pracovních míst
podpora místních podnikatelů
podpora zemědělských aktivit – nákupy efektivních zemědělských strojů a další techniky
obnova kulturních památek
vznik komunitního centra pro osoby sociálně vyloučené
vznik komunitních center pro trávení volného času
vybavení školních učeben
nákup protipožární techniky jednotkám dobrovolných hasičů (2, MAS Moravský kras)
realizace místní komunikace v obci, kde dříve komunikace nebyla (MAS Hrušovansko)
příměstské tábory pro děti
následné synergické efekty – např. kvalitnější zemědělskou technikou čistější komunikace, dlouhodobá spolupráce s pedagogy pro příměstské tábory, nákupem zemědělských fóliovníků došlo ke zvýšení produkce zeleniny atd.

(zdroj: kancelář MAS, vlastní zpracování)

7. Závěr

V rámci programového období 2014–2020 byly v rámci podpory územního rozvoje uplatňovány integrované přístupy s využitím integrovaných nástrojů, které zacílením finančních prostředků na konkrétní území se specifickými potřebami přináší největší synergické efekty.

Bakalářská práce je zaměřena na využití integrovaného nástroje Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) v programovém období 2014–2020. Hlavním cílem práce bylo definování faktorů a podmínek, které využití tohoto nástroje v praxi mohou ovlivnit jak negativně, tak pozitivně. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou část.

Teoretická část práce se nejdříve zaměřila na téma územní soudržnosti a poté na vývoj integrovaných přístupů a nástrojů jak v Evropské unii, tak v České republice. Územní soudržnost je jedním z nástrojů, které slouží k naplňování cílů Evropské unie. Hlavním cílem Evropské unie je snižování disparit mezi regiony a posilování jejich soudržnosti. Prostřednictvím integrovaných přístupů s konkrétně zacílenými integrovanými projekty mohou být problémy daného území vyřešeny. Integrované přístupy jsou založeny na vzájemné propojenosti projektů a finanční zdroje podpory mohou být jednak z evropských programů a jednak ze soukromých zdrojů formou spolufinancování. Podmínky pro realizaci integrovaných přístupů a nástrojů definují tzv. Dohody o partnerství, které byly uzavírány mezi členskými státy a Evropskou unií pro programové období 2014–2020. Pro Českou republiku to znamenalo možnost využití integrovaných nástrojů ITI (integrovaný územní rozvoj), CLLD (Komunitně vedený místní rozvoj) a integrovaného nástroje IPRÚ (integrovaný plán rozvoje území) pro efektivnější využívání finančních prostředků z evropských fondů k rozvoji regionů. Práce se také okrajově zmiňuje o přípravách dalšího programového období 2021–2027, kdy dochází ke změně integrovaných nástrojů – v tomto období již nebude možné využití nástroje IPRÚ, území budou sloučena pod integrovaný nástroj ITI. Nástroj CLLD zůstává a bude pokračovat ve svých nastavených cílech.

K dosažení hlavního cíle bakalářské práce byla pro zpracování praktické části práce použita dostupná data a informace z dvou vybraných MAS – MAS Moravský kras a MAS Hrušovansko. Zkoumaná data obou MAS byla doplněna odpověďmi na výzkumné

otázky a následným vyhodnocením pak byly definovány negativní a pozitivní faktory, které ovlivňující realizaci integrovaného nástroje CLLD.

Výzkumnou otázkou č. 1 byly zkoumány důvody prováděných změn v nastavení jednotlivých opatření a fiší. Ze získaných informací vyplynulo, že v průběhu realizace bylo zjištěno, že je nutno provést úpravy v návaznosti s podávanými projekty. Změny a přesuny alokací byly prováděny jak v Programu rozvoje venkova, tak v programech IROP a Zaměstnanost. Z výzkumné otázky č. 2, jejímž tématem byl způsob informování o možnostech podávání projektů prostřednictvím MAS je patrné, že informace potenciálním žadatelům byly předávány několika způsoby – osobní schůzky a konzultace, on-line prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí, v tisku. Z uvedeného je tedy patrné, že způsob informování byl dostatečný. S jakými negativními nebo naopak pozitivními skutečnostmi se obě MAS v průběhu realizace CLLD setkaly bylo zjišťováno třetí výzkumnou otázkou. Dle názoru MAS byla realizace administrativně poměrně náročná – několikastupňové kontroly dokumentací, nejasnosti v metodice (časté aktualizace a změny dokumentů), mezi kontrolními procesy často vznikaly časové prodlevy, množství průběžných zpráv. Toto zjištění a návrh opatření k nápravě již byl uveden i v Závěrečné evaluační zprávě – Procesní evaluace implementace integrovaného nástroje komunitně vedený místní rozvoj (2020), která byla zpracována pro MMR. Zpráva v zásadě doporučuje zjednodušení administrativy pro nositele CLLD, navrhuje zredukovat tzv. zbytečnou práci. Negativně z pohledu MAS bylo rovněž vnímáno krácení alokací z důvodu nedodržení povinného čerpání a také snížení prostředků u programu IROP z důvodu kurzových rozdílů. U obou MAS se snížené částky v podstatě mohou přirovnat k 1–2 projektům, které mohly být v těchto hodnotách realizovány.

Ze zkoumaných dat a informací dále vyplynulo, že jedním z nejdůležitějších pozitivních faktorů úspěšné realizace strategie byla spolupráce mezi aktéry rozvoje v regionu, spolupráce s podnikateli, neziskovými organizacemi a místních poměrů a potřeb obyvatel daného území. Dále pak neméně důležitým faktorem je i odbornost zaměstnanců MAS, kteří již mají zkušenosti s projekty v rámci operačních programů a mohou tak kvalifikovaně poskytovat informace a rady potenciálním žadatelům.

Na základě všech zjištění je možno obecně pro příští programová období (2028–2034 a dále)¹³ doporučit:

- provádět pravidelně průzkumy mezi potenciálním žadateli a lépe pak cílit jednotlivá opatření a fiše, aby nedocházelo k situacím, kdy bylo nutno některá opatření a fiše rušit a alokace přesouvat
- více motivovat i žadatele s menšími projekty
- zjednodušení administrativy – schvalování a rozhodování více delegovat na nositele, upravit lhůty kontrolních procesů, přehodnotit význam některých dokumentačních procesů
- z pohledu MMR – zajistit metodické pokyny k využití integrovaných nástrojů včas tak, aby v průběhu realizací již nedocházelo ke změnám a vše bylo jasně definováno
- v rámci práce MAS se více zaměřit na oblast finančního managementu a plánování tak, aby nedocházelo ke krácení nečerpaných zazávazkovaných alokací

Závěrem je možno říct, že využíváním integrovaných přístupů s konkrétně zacílenými projekty na potřeby daného území dochází k naplňování územní soudržnosti. Hlavním přínosem práce je kromě souboru doporučení, definovaného na základě podrobného zkoumání využití integrovaného nástroje CLLD v praxi dvou vybraných MAS, také identifikace negativních a pozitivních faktorů, které toto jeho využití ovlivňují. Navržená doporučení mohou být využita v rámci činnosti MAS (pravidelné průzkumy, motivace žadatelů, finanční management, plánování) a také mohou být motivací pro ŘO jednotlivých programů a MMR (zjednodušení administrativy).

¹³ Období 2021–2027 je již metodicky připraveno.

Summary

The bachelor thesis is focused on the use of the integrated tool Community-Led Local Development (CLLD) in the programming period 2014–2020. The main goal of this thesis was to define the factors and conditions that can affect the use of this tool in practice both negatively and positively.

The theoretical part of the thesis first dealt with the topic of territorial cohesion and then focused on the development of integrated approaches and tools not only in the European Union, but in the Czech Republic as well. Territorial cohesion is one of the tools used to meet the objectives of the European Union.

The practical part of the work describes in detail the integrated tool CLLD and its implementation in the drawing of resources from European funds. For research and subsequent description of the implementation of the CLLD tool, available documents and data were obtained in the form of researches, especially from the website of the umbrella organization of CLLD holders (National Network of Local Action Groups), its annual reports; as well as from the website of the Ministry of Regional Development and their professional sites, which are specifically focused on European funds.

This is followed by an analysis of the use of CLLD by the two holders of this tool – m LAG Moravský kras and LAG Hrušovansko. The data available on the websites of both LAGs were used to determine the specific use, in particular the document Community-led Local Development Strategy and the evaluation report on the implementation of the CLLD.

Keywords: territorial cohesion, integrated instruments, Community-Led Local Development (CLLD), Local Action Group (LAG), regional development, rural development

Seznam použité literatury

ZAHRADNÍK, Petr. *Kohezní politika Evropské unie*. 1 vyd., Praha: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie, 2017, 614 s., ISBN 978-80-7400-527-5.

Panorama Inforegio, [on-line]. Evropská unie, 2010, [cit. 2022-03-15]. Získáno z https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag34/mag34_cs.pdf

Nářízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie, [on-line]. EUR-Lex, 2013, [cit. 2022-02-23]. Získáno z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303&qid=1647506623582>

Dohoda o partnerství, [on-line]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2014, [cit. 2022-02-24]. Získáno z https://mmr.cz/Dotace/media/SF/FONDY%20EU/2014-2020/Dokumenty/Dohoda%20o%20partnerstv%c3%ad/Dohoda-o-partnerstvi_schvalena-EK-26-8-2014.pdf

MEDEIROS, E. (2015): Territorial Impact Assessment and Public Policies: The Case of Portugal and the EU, [on-line], *Regional studies*, (n.d.), [cit. 2022-02-24]. Získáno z https://3ftfah3bhjub3knerv1hneul-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2018/07/EDUARDO_MEDEIROS_-_TERRITORIAL_IMPACT_ASSESSMENT_AND_PUBLIC_POLICIES.pdf

Zelená kniha o územní soudržnosti, [on-line]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008, [cit. 2022-02-24]. Získáno z https://www.mmr.cz/MMR/media/MMR_StaryWeb/import/%c3%9azemn%c3%ad%20agenda%20EU/Dokumenty/FileList/zelena-kniha-o-uzemni-soudrznosti.pdf

Strategie Evropa 2020, [on-line]. DotaceEU.cz, 2022, [cit. 2022-02-23]. Získáno z <https://www.dotaceeu.cz/cs/vyhledavani/dokumenty?searchtext=strategie+evropa+2020>

SOSVOROVÁ, Ing. Lenka. Územní agenda Evropské unie 2020 – k inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění. *URBANISMUS A ÚZEMNÍ ROZVOJ*, [on-line]. 2011, ročník XIV, číslo 4/2011. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2011/2011-04/03_uzemni.pdf

Stav a perspektivy území Evropské unie, [on-line]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2022, [cit. 2022-02-06]. Získáno z [https://www.mmr.cz/getmedia/b37b396b-293b-428d-88dd-291dc36fd04d/Stav-a-perspektivy-uzemi-EU-\(ceska-verze\)](https://www.mmr.cz/getmedia/b37b396b-293b-428d-88dd-291dc36fd04d/Stav-a-perspektivy-uzemi-EU-(ceska-verze))

Jednotný evropský pakt, [on-line]. Evropský parlament, 2022, [cit. 2022-03-22]. Získáno z <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/single-european-act>

Římská smlouva, [on-line]. EUR-LEX, 2017, [cit. 2022-02-25]. Získáno z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:xy0023&from=EN>

Lisabonská smlouva, [on-line]. EUR-LEX, 2007, [cit. 2022-02-25]. Získáno z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12007L/TXT>

Lipská charta, [on-line]. Evropská unie, 2007, [cit. 2022-02-25]. Získáno z <https://www.databaze-strategie.cz/cz/eu/strategie/lipska-charta-o-udrzitelnych-evropskych-mestech-leipzig-charter-on-sustainable-european-cities-2007>

Toledská deklarace, [on-line]. Evropská unie, 2010, [cit. 2022-02-25]. Získáno z <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/archiv/toledska-deklarace>

BARCA, Fabrizio. Agenda pro reformovanou politiku soudržnosti – Přístup k řešení problémů a nadějí Evropské unie zaměřený na konkrétní místa: Nezávislá Zpráva vypracovaná na žádost Danuty Hübnerové, komisařky pro regionální politiku. [online], MMR, 2009. Itálie: Komise EU [cit. 2022-03-01]. Získáno z https://www.dotaceu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/dokumenty/ostatni/barcova-zprava-pracovni-preklad_cj

Udržitelný rozvoj venkova prostřednictvím MAS, [on-line]. Národní síť místních akčních skupin, 2014, [cit. 2022-03-15]. Získáno z <http://nsmas.cz/projekt-mmr/>

CHMELAŘ, Roman, ŠILHAN, Zdeněk. Integrované nástroje v zemích EU. *Obec & finance*, [on-line], 1/2015, [cit. 2022-03-15]. ISSN 1211-4189. Získáno z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6689888>

Evropské fondy v ČR, [on-line], DotaceEU.cz, 2022, [cit. 2022-02-25]. Získáno z <https://www.dotaceu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/informace-o-fondech>

Evropské fondy 2014–2020: Jednoduše pro lidi [online], 2014. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán pro koordinaci [cit. 2022-02-28]. ISBN 978-80-87147-78-8. Získáno z: <http://dotaceu.cz/getmedia/e0e17c56-ece3-4f8c-8b98-2ecaa84b983c/publikace-ROADSHOW.pdf>

Statistika čerpání fondů EU, [online]. Dotace EU.cz, 2022, [cit. 2022-02-25], Získáno z <https://www.dotaceu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/cerpani-v-obdobi-2014-2020>

Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020, [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, 2014, [cit. 2022-02-25], Získáno z <https://www.dotaceu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/dohoda-o-partnerstvi>

Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020 [online]. DotaceEU.cz, 2018, [cit. 2022-02-23]. Získáno z: https://www.dotaceu.cz/getmedia/cf603486-ec5b-4357-b6fb-458f4d6b1641/MP-integrované-nástroje_v4.pdf.aspx?ext=.pdf

Integrované plány rozvoje (IPRÚ), [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, n. d., [cit. 2022-02-28], ISBN: 978-80-7538-068-5. Získáno z https://www.mmr.cz/getmedia/368f87a5-93f6-493a-b499-79055f84f1ed/IPRU_ISBN_WEB.pdf

Integrované nástroje, [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, 2022, [cit. 2022-02-28]. Získáno z <https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/ud-typy/uzemni-dimenze-2014-2020/integrované-nástroje>

Prostředky alokované pro ČR, [online], Ministerstvo financí ČR, 2022, [cit. 2022-02-28]. Získáno z <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/prostředky-alokovane-pro-cr/programove-obdobi-2014-2020>

Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027 [online]. DotaceEu.cz, 2022, [cit. 2022-02-03]. Získáno z <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/metodicke-dokumenty/metodicke-dokumenty-v-gesci-mmr-cr>

Integrované územní investice, [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2022, [cit. 2022-02-03]. Získáno z <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/iti>

Programové období 2021–2027, [online], Ministerstvo financí ČR, 2022, [cit. 2022-03-15]. Získáno z <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/prostředky-alokovane-pro-cr/programove-obdobi-2021-2027>

Hlavní cíle pro programové období 2021–2027, [online]. DotaceEu.cz, 2021, [cit. 2022-03-15]. Získáno z <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

O MAS, [online]. Národní síť Místních akčních skupin, 2022, [cit. 2022-03-15]. Získáno z <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Dokumenty MAS, Výroční zprávy, [online]. Národní síť Místních akčních skupin, 2022, [cit. 2022-03-15]. Získáno z <http://nsmas.cz/dokumenty/>

MMR: Realizace integrovaných nástrojů 2021–2027 je v plném proudu. Výzvy k předkládání integrovaných strategií jsou vyhlášeny, [online]. Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2022, [cit. 2022-03-22]. Získáno z <https://www.crr.cz/mmr-realizace-integrovaných-nastroju-v-programovém-období-2021-2027-je-v-plném-proudu-výzvy-k-předkládání-integrovaných-strategií-jsou-vyhlášeny/>

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Moravský kras, [online]. Místní akční skupina Moravský kras, 2016, [cit. 2022-03-22]. Získáno z <http://www.mas-moravsky-kras.cz/strategie-clld/schvalena-verze-sclld/>

MAS Moravský kras, základní údaje, [online]. Místní akční skupina Moravský kras, 2016, [cit. 2022-03-22]. Získáno z <http://www.mas-moravsky-kras.cz/mas/zakladni-udaje/>

Evaluační zpráva, [online]. Místní akční skupina Moravský kras, 2019, [cit. 2022-02-28]. Získáno z <http://www.mas-moravsky-kras.cz/strategie-clld/monitoring-a-evaluace-sclld/>

Partneři MAS, [online]. Místní akční skupina Hrušovansko, 2022, [cit. 2022-02-28]. Získáno z <https://www.mashrusovansko.cz/mas-hrusovansko/partneri-mas/>

Mapa působnosti MAS, [online]. Místní akční skupina Hrušovansko, 2022, [cit. 2022-02-28]. Získáno z <https://www.mashrusovansko.cz/mas-hrusovansko/mapa-uzemni-pusobnosti-mas/>

Strategie komunitně vedeného rozvoje MAS Hrušovansko, [online]. Místní akční skupina Hrušovansko, 2022, [cit. 2022-03-13]. Získáno z <https://www.mashrusovansko.cz/strategie/sclld-2014-2021/>

Evaluační zpráva, [online]. Místní akční skupina Hrušovansko, 2019, [cit. 2022-03-21]. Získáno z <https://www.mashrusovansko.cz/strategie/sclld-2014-2021/>

Závěrečná evaluační zpráva – Procesní evaluace implementace integrovaného nástroje Komunitně vedený místní rozvoj, [online]. SPF Group s.r.o, 2020, [cit. 2022-03-31]. Získáno z <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/narodni-organ-pro-koordinaci/evaluace/knihovna-evaluaci/hodnoceni-implementace-integrovaných-nastroju>

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Integrované nástroje v ČR a alokace prostředků, 2014–2020	14
Obrázek 2: ITI v PO 2021–2027	16
Obrázek 3: Schválené území působnosti MAS	17
Obrázek 4: Územní působnost MAS	23
Obrázek 5: Schvalování koncepčních částí CLLD k 19. 11. 2021.....	25
Obrázek 6: Vymezení území MAS Moravský kras.....	29
Obrázek 7: Hierarchie cílů strategie CLLD	31
Obrázek 8: Mapa území MAS Hrušovansko.....	36
Obrázek 9: Struktura cílů a opatření strategické části strategie.....	39

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Využití integrovaných nástrojů ve vybraných zemích EU	9
Tabulka 2: Celkový finanční přehled OP, k datu 28. 2. 2022	11
Tabulka 3: Alokace pro Českou republiku na kohezní politiku v PO 2014–2020	15
Tabulka 4: Alokace pro Českou republiku na kohezní politiku v PO 2021–2027	18
Tabulka 5: Celkový přehled MAS aktivit v rámci CLLD, období od 2017 do 2020.....	24
Tabulka 6: Přehled administrativních postupů	27
Tabulka 7: Alokované finanční prostředky po schválení CLLD (2017)	32
Tabulka 8: Alokované finanční prostředky po změnách CLLD (k 31. 12. 2021)	32
Tabulka 9: Počet podpořených projektů, výše podpory (za PO 2014–2020).....	35
Tabulka 10: Alokované finanční prostředky po schválení CLLD (2017)	40
Tabulka 11: Alokované finanční prostředky po přepočtení (2019)	40
Tabulka 12: Počet podpořených projektů, výše podpory (za PO 2014–2020).....	42
Tabulka 13: Přehled negativních a pozitivních faktorů ovlivňujících realizaci strategie CLLD	47
Tabulka 14: Pozitivní dopady realizace strategie.....	48